REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminecă 2.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 8.—Anul LXXI. Brașov, Vineri 11 (24) Ianuarie 1908.

Numărul nostru jubilar.

Am anunțat că în decursul lunei curente vom eda un număr festiv separat, prin care vom serba aniversarea de 70 de ani dela înființarea „Gazetei Transilvaniei“.

Astăzi se încheie terminul, până la care am rugat pe colaboratorii și amicii foaiei noastre să ne trimeată manuscrisele d-lor pentru acest număr.

Am primit în timpul acesta însă manuscrise atât de numeroase și mai sunt anunțați mulți, cari doresc să contribue cu ceva la această ediție jubilară a „Gazetei“, încât pentru a satisface tuturor dorințelor, *suntem necesitați să schimbăm planul primitiv de a scoate numărul jubilar în luna lui Ianuarie.*

Ne îndeamnă la aceasta o împrejurare încă și mai remarcabilă.

De fapt „Gazeta Transilvaniei“ a încheiat ciclul al 70-lea, socotit după ani, la 31 Decemvrie 1907. Strict luat însă, calculând anii deplini, împlinește 70 de ani numai la 12 Martie st. v. a. c., deoarece, după concesiunea dobândită, numai *în ziua de 12 Martie 1838* a apărut primul număr al „Gazetei de Transilvania“.

Cel mai nemerit și cel mai îndreptățit termin pentru edarea numărului nostru jubilar este deci ziua de 12 Martie st. v. anul curent. De aceea ne-am hotărât a fixa definitiv terminul de *12 Martie v. 1908* pentru apariținnea lui.

Sperăm firm, că cetitorii și amicii foaiei noastre în fața acestor explicări ne vor da dreptate și vor încuviința hotărârea luată.

Vom împărți toate așa, ca să se poată începe cu tipărirea numărului jubilar încă înainte de 12 Martie v., pentru ca în ziua aceasta el să poată fi în mâna tuturor celor ce vor dori să'l aibă.

Manuscrise primim încă până *la finele lunei Ianuarie st. v.*

Incât pentru *abonamentele* la numărul jubilar putem garanta, că vom satisface numai pe acelea, cari ne vor sosi până inclusiv în *15 Februarie st. v.*

Redacțiunea.

Sfatul partidelor dietale.

Marți a fost mare sfat al partidelor dietale în Budapesta Au fost invitați pe lângă reprezentanții guvernului, miniștri, secretar de stat, etc., și reprezentanți ai partidelor din cameră și adecă: ai partidului independist, ai partidului constituțional, ai partidului poporal; cei în afară de partide, în frunte cu Banffy, și la urma urmelor — să nu vă spăriați — doi reprezentanți ai naționaliștilor: Teodor Mihali și Coriolan Brediceanu.

Mare eveniment! Să fie chemați la sfat și doi naționaliști.

Nu știm dacă i-au chiemat în scris ori verbal și cum i-au chemat. Așa numai ca pe niște onorați condeputați, ori ca pe membrii partidului naționalist? Wekerle și soți să feresc ca dracul de tămâie să declare pe naționaliști de partid.

E bătător la ochi, că în raporturile foilor guvernamentale maghiare se vorbește tot numai de reprezentanții partidelor diferite; numai când ajung la naționaliști, să feresc a întrebuința cuvântul de partid.

Acestea însă se va zice că sunt mărunțișuri fără multă însemnătate. Capul lucrului este, că au fost chiemați acolo și naționaliștii și ne interesează în primul rând, ce treabă au făcut.

Iată așa. Ca de regulă deputații naționaliști au declarat și de astădată, că ei, în principiu sunt pe partea opoziției, dar vor vedea în urmă ce vor mai face.

In înțelesul acesta a vorbit în conferența reprezentanților partidelor maghiare și a naționaliștilor nemaghiari, deputatul Dr. Mihali declarând că „partidul“ naționalist e în principiu contra oricărei revizuiri a regulamentului camerei. Și că acest „partid“ e de părere, că „regulamentul camerei a fost totdeauna un razim al constituției și al drepturilor poporului, zis că credința naționaliștilor este, că parlamentul de față nu e chemat de-a da viitorului parlament un astfel de regulament.

A mai dat în fine espresiune și temerei, că revizuirea regulamentului se cere acuma pentru ca să împiedece cu ocaziunea viitoarei reforme electorale pe naționalități de a putea face opoziție de Doamne ajută, de cumva această reformă nu va coraspunde principiilor democratice.

După ce a spus toate acestea, a ajuns la rezultatul, că clubul naționalist încă n'a hotărât nimic și va hotărî la timpul său ce va hotărî cu privire la revizuirea regulamentului!

Representanții partidelor unguresti au vorbit firește întâi și în cele din urmă au ajuns să încheie iară un compromis între ei, și să hotărască iarăși o măsură de jumătate, provisorică, așa în fugă cum au făcut'o și cu pactul, ca să-și ajungă numai scopul continuând politica din mână în gură.

Dacă au văzut, că dau de greutăți mari chiar și din partea disidenților lor, adecă a nemulțumiților cari au eșit din partidul lui Kossuth, au convenit, că revizuirea s'o facă deocamdată provizoric, iar după votarea reformei electorale, să se facă o revizuire definitivă a regulamentului, de care va avea să se țină viitoarea dietă.

Cu cârpeli, cu momeli, cu promisiuni, cu amenințări totdeauna pe căi piezise, niciodată pe calea cea dreaptă, aceasta e metoda celor dela putere, metodă care nu va aduce decât încurcături și nemulțumiri, și le va frânge gâtul.

Revista politică.

In zilele de Duminecă și Luni *s'au întrunit în Budapesta la o consfătuire deputații naționaliști și mai mulți fruntași* din ținuturile locuite de Români. Consfătuirea a fost presidată de d-l George Pop de Băsești. In aceste consfătuiri s'au decis următoarele: S'a declarat necesitatea unei grabnice organizări a poporului român din Ungaria și s'au discutat toate modalitățile ei. S'a hotărât ca centrul organizărei să fie Aradul. unde să-și aibă sediul comitetul executiv de organizație. Membrii acestui comitet executiv sunt în primul rând deputații din Arad, în al doilea însă toți bărbații de încredere din singuraticele comitate locuite de Români. Astfel fiecare comitat își va avea bărbații de încredere, cari vor lua în mâni organizația. Centrul organizărei il formează comitatul Arad.

*

De vre-o zece zile se frământă miniștrii și conducătorii partidelor coaliționiste, cum și ce să facă, ca să pună pe viitor capăt luptei ce o poartă Croații și deputații naționaliști și socialiști în dieta țării. După mai multe înțelegeri au iscodit un nou mijloc de a combate opoziția și anume au luat hotărârea *să înăsprească regulamentul dietei*, ca astfel să facă cu neputință obstrucția „dușmanilor“ țării. Hotărârea aceasta s'a luat mai ales în vederea desbaterei reformei electorale, care, precum se susține, va ajunge în dietă la ordinea zilei prin luna Aprilie sau Martie. In scopul acesta președintele dietei Justh, a lucrat un proiect pentru revisuirea regulamentului camerei, care, după ce a fost desbătut în mai multe consfătuiri ale membrilor coaliției, s'a prezentat spre desbatere și unei *conferințe comune a tuturor partidelor dietale*, care s'a întrunit alaltăeri în Budapesta. La această conferință au luat parte reprezentanții tuturor partidelor dietale afară de cel democrat. *Croații au refuzat învitarea la conferență, declarând că vor combate în dietă proiectul de revisuire.* Clubul naționalist a fost reprezentat prin deputații români Dr. *Mihali* și C. *Brediceanu.*

Conferența s'a sfârșit fără nici un rezultat. Deputatul Dr. *Mihali* a declarat în numele partidului naționalist, că partidul este din principiu contra revizuirei, fiindcă consideră regulamentul camerei drept o garanție a constituției. Partidul naționalist este contra revizuirei și din motivul, că nu este cu drept, ca un parlament să facă unui alt parlament (celui ce va fi ales pe baza votului universal) un regulament al camerei.

Revizuirea plănuită este în genere îndreptată contra naționalităților, ceeace reiese și din declarațiunile ministrului de interne și ale deputaților coaliției. Nu primește deci nici în general nici în special proiectul

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Cântec.

Te-ai dus și 'n juru-mi par'că crește
Un gol ce nu-l mai pot umplea,
Un gol ce încă-l mai mărește
Căderea fulgilor de nea.

In pacea nopților de iarnă
Când focul arde potolit
Pe suflet prind să mi-s'aștearnă
Dureri ce nu le-am mai simțit.

De-ating vre-odată coarda lirii,
Amaru 'n inima mea strâns
Ineacă farmecul iubirii
Și cântul mi-se schimbă 'n plâns.

Se stânge azi în noapte-adâncă
O stea ce eri s'a fost aprins;
Pe urma pașilor tăi încă
Bătut-a viforul ș'a nins.

Ecaterina Pitiș.

Din putere proprie.

Heinrich Schliemann, marele archeolog.

(1822—1890).

In satul Ankershagen din Mecklenburg-Schwerin trăia în prima jumătate a veacului al 19-lea un preot protestant cu numele Ernst Schliemann. El avea șapte copii, dintre cari pe unul, vioiu și deștept din fire, cu numele Heinrich. Născut la 6 Ianuarie 1822 în orășelul din Mecklenburg Neu-Buckow, era abia de un an, când tatăl său se strămută cu locuința în Ankershagen.

Pe timpul, când începe istoria noastră, Heinrich ajunsese vrâsta de opt ani. După cum am zis, era băiat deștept, dar totodată de o fire extraordinară. Incă de mic, să desvoltă în el o atragere deosebită către lucruri misterioase și miraculoase. Inclinarea asta nicăiri n'ar fi putut căpăta hrană mai multă, de cât în satul acesta, în care oamenii erau crescuți cu tradiții miraculoase și, în mare parte cu credințe deșarte. Tot satul credea în fel și fel de minuni. Astfel toți țineau una, că în casa din grădina preotului umblă spiritul înaintașului lui Schliemann și că noaptea se ridică din lacul mic, ce se află în grădină, o stafie în chipul unei fecioare frumoase, purtând în mână o ceașcă de argint... toți erau siguri, că afară din sat, pe livadă, sub o movilă, un căpitan de haiduci și-a îngropat pe copilul său într'un leagăn de aur... că lângă dărâmăturile unui vechiu turn din grădina arendașului sunt îngropate comori nenumărate... toți jurau că, în castelul, ce se afla în sat, pe sub care se întind în depărtări mari ganguri subpământene, noaptea umblă stafii îngrozitoare... cine nu știa, că piciorul stâng al unui haiduc, îngropat în cutare loc, creștea mereu din pământ afară, ori de câte ori l'au tăiat oamenii... păzitorul cimiterului se jura sus și tare, că el, ca copil, cu alt tovarăș încă au tăiat odată piciorul haiducului cu sabia...

Omul, care n'ar fi crezut toate acestea, ar fi trecut în ochii sătenilor de eretic, care nu va scăpa de munca veșnică. La unul ca acesta toți s'ar fi uitat cu milă, mai mult, l'ar fi desprețuit satul întreg.

Heinrich așa era de pătruns de minunile acestea, încât odată, când tatăl său se plângea că nu-i ajung paralele, zise către el: o tată, de ce nu sapi, să scoți leagănul de aur pe care l'a îngropat căpitanul haiducilor sub movilă?

Și așa puțin să îndoia el de povestea cu piciorul haiducului, care creștea din groapă, că de repețite ori rugă cu seriozitate pe tatăl său ca să deschidă odată mormântul aceluia, ori să îngădue cel puțin lui, ca să-l deschidă ca, în sfârșit, să fie oamenii în curat, că de ce astăzi nu mai crește piciorul, care mai nainte creștea așa de puternic — lucru care a trebuit să fi fost foarte îngrozitor. —

Nimic nu asculta băiatul mai bucuros, decât când îi povestea tatăl său, care să îndeletnicea cu predilecție cu istoria veche, când îi povestea despre apunerea înfricoșată a orașelor Pompeji și Herculanum și când îi povestea despre minunile și lucrurile însemnate, ce să scoteau la lumina zilei prin săpăturile făcute la orașele acestea nefericite. Adevărată însuflețire, însă, îl cuprinse, când i-să povestea de eroii lui Homer și de răsboaele dela Troja. Plângea de soartea tragică a cetății Troja, dărâmată de dușmani răzbunători și care, de atunci, a dispărut cu totul de pe fața pământului.

Intre darurile de Crăciun, anul 1829, ce i-să făcuseră de bunii săi părinți, găsi: »Istoria lumii, pentru copii« de Ferrer, în ea un chip, care înfățișa cetatea Troja, cu zidurile uriașe jur-împrejur scăldată într'o mare de flacări, iar în baza din față, Aeneas fuge de perire cu tatăl său Anchise în spate și cu micul Ascarnio de mână.

propus și protestează în numele partidului său contra revizuirei plănuite. Deputații disidenți Farkashazy, Nagy György, Szappanos și deputatul socialist Mezőfiy au fost de asemenea în contra oricărei revizuiri.

In urma acestor declarațiuni președintele Iusth constată, că deoarece mai mulți membrii presenți resping dela inceput planul unei revizuiri a regulamentului, n'are nici un înțeles să se între în desbaterea specială și între astfel de împrejurări consideră de fără rost continuarea consfătuirei și deci — închide adunarea.

Proiectul pentru revizuirea regulamentului camerei, presentat de președ. dietei, Justh, conține numeroase dispozițiuni, prin care, dacă și nu se suprimă cu totul libertatea cuvântului, se face imposibilă o eventuală obstrucție. Prin plănuita revizuire se restrânge între altele numărul vorbitorilor și se dispune, că, la cererea a 150 deputați, se pot ținea ședințe de câte 16 ceasuri. Proiectul va fi prezentat dietei în timpul cel mai apropiat și se va aplica deja la desbaterea budgetului, a indemnității și a reformei electorale.

*

In dieta ungară este de câteva zile la ordinea zilei *desbaterea proiectelor de recruți.* Dintre deputații naționaliști au luat cuvântul până acuma d-nii C. *Brediceanu*, *Suciu* și Dr. St. *Pop.* Toți oratorii au declarat că n'au încredere în guvern și prin urmare nu votează proiectele. Toți trei oratorii români au mai cerut introducerea serviciului militar de 2 ani.

*

In ședința de Sâmbătă a dietei *a interpelat deputatul național st Dr. Iuliu Maniu pe ministrul de honvezi Jekelfalussy în chestiunea măcelului dela Pănade,* săvârșit astă-vară la manevre de soldați honvezi asupra țăranilor români din Pănade. Dep. Maniu a descris pe larg cazul trist. Honvezii, fără nici o cauză, au năvălit asupra poporului român, ba au întrat chiar în case și au străpuns cu baioneta bărbați și femei. D-l Maniu a vorbit o oară întreagă despre sălbătăciile honvezilor. A cetit lista răniților dela Pănade și a adus certificate medicale, în cari se constată, că honvezii au rănit la Pănade 33 bărbați și femei.

Ministrul Jekelfalussy a răspuns, că Maniu și foile române au exagerat faptele. „Tribuna" a apărut chiar în doliu și a adus articoli violenți. Pentru aceea el (ministrul) a și intentat proces de pressă „Tribunei". Spune că a făcut imediat cercetare și a aflat că Românii au fost de vină (!!) pentru vărsarea de sânge. Românii ar fi aruncat cu petri asupra soldaților și ofițerilor. Intr'o crâșmă Românii ar fi bătut pe 2 honvezi. La aceasta căpitanul a ordonat atac asupra oamenilor și în adevăr, mai mulți Români au fost răniți. După terminarea investigației 8 honvezi au și fost pedepsiți. Despăgubire pentru cele întâmplate nu dă.

Dep. Maniu nu a luat răspunsul la cunoștință. Pentru tot ce a scris și a zis în afacerea aceasta e gata a primi răspunderea în fața ori cărui for. Ministrul n'a fost destul de conștiențios. Toți honvezii, cari au luat parte la măcel, trebuiau pedepsiți. „Protestez nu numai în numele Românilor, ci a întregei lumi civilizate, contra acestei barbarii nemai pomenite" — a încheiat d-l Maniu

In tot decursul cuvântării dep. Maniu a fost în dietă sgomot colosal și întreruperi insultătoare. Dieta a luat la cunoștință răspunsul ministrului. Nici că se putea altfel.

*

Zilele aceste s'a făcut mare sfară în jurul *proiectului de lege pentru introducerea votului universal.* Ziarul socialist „Népszava" adecă, a publicat 2 tabele statistice din ministeriul de interne și așa a aflat cum va fi așa numitul „sufragiu universal" al guvernului coaliționist. Din aceste tabele statistice oficiale „Népszava" trage concluzia că drept de vot va avea fiecare bărbat trecut de 24 ani, care știe ceti și scrie. — Bărbați trecuți de 24 ani sunt acum în Ungaria 3,895.551. Din aceștia știu ceti și scrie (în limba maternă) 2.521.894. Dintre aceștia însă 757.666 vor avea două voturi. Două voturi vor avea: Cei cari au cel puțin 15 jughere pământ; cei cari au în arândă cel puțin 50 jughere; industriașii și comercianții independenți; calfele cari cel puțin 3 ani au slujit la același stăpân; cei cari au absolvat cel puțin 4 clase gimnaziale, reale, civile sau pedagogia.

Conform tabelei vor avea drept de vot: 1,608.779 Maghiuri, 387,440 Germanii, 301,965 Croați, *188.599 Români*, adecă 17·2 la sută etc. Două voturi vor avea: 492.793 Maghiari, 140 108 Germani, 55.397 Slovaci, și *37.924 Români*, adecă 5 la sută.

Suma tuturor voturilor va fi de 3.379.560 și anume: 2.101.572 voturi maghiare, 527.598 germane, 357.362 slovace, *226.523 române*, adecă 6·7 la sută etc. Cercurile electorale vor fi împărțite ca după putință Maghiarii să fie în majoritate față de naționalități și socialiști. *Naționalitățile vor fi în majoritate numai în 50—60 cercuri.*

Ziarele oficiale declară, că tabelele publicate în „Népszava" sunt ce e drept din ministeriu, dar nu sunt din acelea, cari vor fi luate în combinație la stabilirea definitivă a proiectului. Vom vedea!

Mocsáry și legea de naționalități.

Bătrânul politician maghiar Mocsáry Lajos, răspunde în numărul de Duminică al ziarului »Egyetértés« la un articol din »Pester Lloyd«, în care se spunea, că avea dreptate Mocsáry când afirma, că Maghiarii nu pot să lupte de odată în contra Vienei și în contra naționalităților și de aici scotea concluzia, că pentru Mocsáry nu a rămas decât alternativa, ori să primească Ungaria unitară (maghiară) cu pactul lui Deák, ori o Ungarie, împărțită în autonomii naționale. Adecă o Ungarie federalizată.

Domnul Mocsáry protestează în contra acestei conclusiuni greșite, pentru că mai există și o a treia alternativă, adecă:

... »executarea onestă și desăvârșită a legii de naționalități dela 1868, atât în ce-i privește spiritul, cât și cu privire la literele ei. Executarea acelei legi, al cărei apostol principal a fost, înainte de aducerea ei, baronul Eötvös József, ale cărui idei le-a acceptat și turnat în text Deák Ferencz, iar Kossuth Lajos ia dat binecuvântarea, când într'o serie de articole trimise din Turin, nu numai că a aprobat aducerea acestei legi, ci a mai adaos, că dacă mai este ceva, ce naționalitățile ar putea cu dreptul să pretindă, să li-se dee și aceasta !«

»Aceasta e de 40 de ani punctul meu de vedere, — spune Mocsáry în declarația sa — și nu poate nimeni să-mi arate nici un șir scris de mine, în care ași fi făcut cea mai mică concesiune cu privire la ideea a oricărei împărțiri a țării, și în care ași fi mers mai departe peste legea de naționalitați dela 1868...

»Atâta însă fie-mi permis să accentuez și cu ocaziunea aceasta, că semne, cari eschid orice îndoială arată, că dacă legea dela 1868 se punea în vigoare cu sistem, se putea, ba se poate încă și acuma, crea un astfel de modus vivendi cu naționalitățile, ca să nu fie nici o trebuință de revizuirea regulamentului de casă, ori de aducerea unei lege electorale monstruoase».

Frumoase și drepte vorbe, dar cine să le asculte!

Björnson și Românii.

D-l Pompiliu *Robescu*, doctorand în medicină, care se află în Roma, unde petrece și marele poet Björnson, a făcut acestuia o a doua vizită. Björnson locuește în *Roma pe Corso Umberto nr. 397.* D-l Robescu, a raportat despre această vizită „Tribunei" din Arad. Aflând acasă pe poet, acesta l'a primit îndată; apropiindu-se d-l Robescu îi zise:

— Vă aduceți aminte de mine, măiestre?

Mă privì lung, apoi exclamă:

— Da, da, d-ta ești românul! De ce n'ai mai venit la mine? Aș fi vrut să te văd, mai ales că trebuià să-mi aduci traducerile din »Tribuna«.

— Iată-le, maiestre.

— Nu-ți cunoșteam adresa, și am scris la »Tribuna« întrebând de adresa d-tale. Șezi.

M'am scuzat și i-am explicat întârzierea de 15 zile cauzată de sărbători, în care timp nu aș fi voit să-l supăr.

Apoi îi dau explicații asupra celor două liste: *Calvarul I* și *Calvarul II* publicete în »Tribuna«, liste în cari sunt trecuți toți condamnații politici naționaliști, din ultimii 10 ani.

Fața poietului se crispează, o expresiune de durere trece peste fruntea lui, și exclamă mereu:

— Oh, oh! Colosal, este colosal.

— Sunt maiestre condamnări pentru articole de jurnale, pentru cântece românești...

— Cum? și pentru cântece românești! Oh, colosal, colosal!

In accentul vorbelor lui, răsună durerea produsă de impresia acestor știri.

— Și aceasta, măiestre, se chiamă justiție.

— Justiție? Așa trebue concepută justiția? asuprind libertatea?

»In timpurile de azi, tinerii au o ideie greșită de justiție. Ei își închipuie că justiția poate să existe fără libertate; ei bine, nu: libertatea fără justiție poate să existe, dar justiție fără libertate nu există. La Romani, principiul existenței statului era astfel conceput: toți cetățenii sunt pentru stat; azi este tocmai contrar: statul este pentru toți cetățenii. Iată adevărul, de care se ține atât de puțin cont în Ungaria, ba chiar se face totul invers.«

Poietul mă privește surîzind; din ochii lui albaștri întunecați, ies săgeți; fața rumenă, rasă, pare întinerită cu toate că favoritele mici albe îi încadrează obrajii, iar de sub bereta de mătase neagră scapă bucle de păr alb ca neaua.

Björnson îi vorbește apoi d-lui Robescu despre studiul la care lucrează și care îl va publica în revista „*März*" din München și-i spuse, că în acest studiu va vorbi despre toate naționalitățile din Ungaria, dar în deosebi și amănunțit se va ocupa de noi Românii.

D-l Robescu esprimând recunoștința și gratitudinea sa pentru ceeace a făcut Björnson și pentru Români, acesta răspunse:

— Grazie, grazie. Cred, ceea-ce-mi spui, dar nu se puteà face decât așa, căci toți avem dreptul, ba chiar datoria de a ne ocupa de cei ce sufer pentru dreptate; și dreptatea este de partea voastră. Toți au dreptul de viață, toți, toți.

— Cum ați ajuns să vă ocupați de noi, maiestre?

— Intâi am scris un articol despr ruteni; apoi am primit scrisori dela ceh

---

Cu chipul acesta copilul aleargă la tatăl său.

»Ascultă tată«, zise el, »Troja trebue că mai există, altcum nu i-s'ar fi putut face chipul.«

»Asta-i numai o icoană după închipuire« răspunse d-l Schliemann zimbind.

»Atunci, e minciună, ceea-ce înfățișează?« întrebă Heinrich cu oare care supărare, mai departe.

»Asta încă nu se poate zice. Icoana este făcută după descrierea, ce a rămas dela Homer despre Troja veche.«

»Și oare, într'adevăr să fi avut Troia așa ziduri uriașe, precum ni le înfățișează icoana asta?«

»Aceasta este foarte cu putință.«

»Dacă, în faptă, au existat oare-când astfel de ziduri«, adause băiatul cu fața gânditoare, »atunci n'au putut fi nimicite de tot, n'au putut dispărea cu totul de pe fața pământului. De bună seamă zac numai ascunse sub dărâmături și pulbere adunate peste ele de mai multe veacuri.«

»Cine poate ști asta, copilul meu. Totuși, cred eu, că și zidurile au dispărut întregi întreguțe, ca și cetatea. Pe lângă asta trebue să luăm în băgare de seamă, că spusele lui Homer sunt mai mult fabule, decât istorice.«

»Asta să n'o zici tată«, strigă băiatul cu ochi înflăcărați. Dinpotrivă, eu cred că, ceea-ce spune bătrânul Homer, se razimă mai mult pe adevăr. Iubite tată, de câtă-va vreme, așa în tăcere, deja mi-am făcut un plan ...«

»Și anume?«

»Să desgrop Troja oare când.«

»Hm, nime nu va zice, că planul ăsta este lucru puțin« observà preotul râzând.

»Va să zică, și tu ești învoit cu planul?«

»Ce să fac? Unui spirit de întreprindere așa de genial, cu greu te poți împotrivi.

»Iacă mâna, ne-am înțeles.«

»Bine, așa să fie.«

»Oare când am să desgrop Troja«, zise Heinrich către tovarășii săi de joc și începu să le vorbească tot ce știa despre cetatea dispărută. Dar ascultătorii își băteau joc de el. Numai două fetițe cu obrajii drăgălași, rotungiori, credeau cele ce spune și aveau încredere în planurile lui. Erau surorile Luisa și Minna Meincke. Tatăl lor era arendașul moșiei. Cu deosebire Minna manifesta o înțelegere intimă pentru planurile și sentimentele copilului vioi și plin de fantazie. Din pricina asta se desvoltă între amândoi o așa relație cordială, încât în nevinovăția lor copilărească se declarară de logodiți, jurându-și iubire și credință vecinică. Tinăra mireasă era totdeauna lângă mirele ei, când acesta cerceta grajdurile și coridoarele din vechiul castel de care se legau atâtea istorii înfricoșate, cu stafii ... ea era tot așa de zeloasă, ca și Heinrich, când era vorba să se uite, că oare nu mai crește afară din groapă piciorul vătafului de haiduci.

O plăcere deosebită aveau amicii logodnici să scotocească prin cărțile bisericești din archiva parochiei și să studieze matriculele de nașteri, de cununii și de morți, după aceea să asculte povestiri dela o bătrână de optzecișipatru de ani, despre timpurile vechi, și despre oameni morți mai dedemult; nu mai puțin se bucurau, când bătrâna le arăta icoane foarte vechi.

Impreună cercetau ei adesea și pe un bătrân croitor din sat, care avea numai un ochiu și un picior. Acesta era un flăcău bătrân, vesel, fără carte, dar cu o ținere de minte uriașă, și nesecat în povestirea de întâmplări hazlii.

»Știți voi unde se duc cocostârcii iarna?« întrebă el odată pe cei doi copii.

Când copiii nu-i putură da răspuns hotărât adause »eu, singur, am întrebat odată un cocostârc. Iată cum. Am prins pe un clănțănitor de cioc, cu gâtul lung, i-am acățat pe unul din picioarele lui galbine o fâșie de pergament, pe care rugam pe străinul necunoscut, la care trăgea în cuartir călătorul aripat, să aibă bunătate a mă înștiința tot prin mijlocirea picioarelor de cocostârc, în ce țară petrece dobitocul peste iarnă. Primăvara îmi și aduse cocostârcul răspunsul dorit: »In țara sf. Ioan«.

»Dar unde-i asta?« întrebară deodată mirele și mireasa cu vădită băgare de seamă.

»Vedeți, asta chiar nici eu nu știu«, răspunse croitorul, scărpinându-se după urechi.

»Atunci trebue să cercetăm noi, unde-i țara asta«, observă Heinrich, la ceeace consimți și Minna.

Astfel de mici incidente stârniră în copii dorința de a-și înmulți cunoștințele geografice, totodată însă îi făceau să fie și mai aplicați spre lucruri misterioase.

Inainte de toate, mirele cu mireasa erau pe deplin înțeleși că, după-ce se vor căsători odată, mai întâi vor cerceta cu deamănuntul toate arcanele din Ankershagen, după aceea însă, fără cea mai mică zăbavă voiau să desgroape Troja, pentru că, cum-că aceasta trebue să se întâmple, era pentru ei lucru hotărât.

Cât de luminoase și frumoase erau aceste visuri copilărești... și cum s'au schimbat ele cu totul, în unele privințe, în realitate.

în cari îmi arătau situaţia lor, am scris apoi despre ei, şi încet, încet, am ajuns să cunosc şi să scriu asupra situaţiei tuturor naţionalităţilor din Ungaria.

— Au mai scris şi alţii asupra acestor lucruri?

— Da, au scris englezii, au scris destul de mult, dar ei nu cunosc chestiunea destul de bine, nu au tot materialul necesar unei cunoştinţe aprofundate. Eu, cu scrierile mele le-am procurat o bună parte de material şi de data asta, vor cunoaşte şi mai bine chestiunea în general şi a românilor în particular.

Ce credeţi despre legea ministrului Apponyi asupra maghiarizării şcoalelor?

Poetul făcù un gest de descurajare

— Acum este făcută şi se va pune în aplicare.. dar naţionalităţile trebue să fie forte şi să spere, căci deşteptarea s'apropie. Când lucrurile ajung să fie prea acute, reacţiunea urmează. Chiar a şi început deşteptarea. Iată, moţiunea deputatului austriac Schillinger, pe care mi-ai adus-o în traducere italiană este un început. In ea se vorbeşte de a atrage atenţia guvernului ungar asupra aplicării libertăţilor votate în 1868, este un semn bun că şi în Austria se cunoaşte şi se judecă just acţiunea Ungariei. Toată lumea se deşteaptă şi veţi vedea, *veţi vedea că dreptatea vine curând.*

Venind vorba asupra cestiunei de limbă în Ungaria, Björnson zise între altele: „Cum să opreşti 2—3 milioane de Români să nu vorbească limba fraţilor? Cum să împiedeci pe Slovaci, pe Ruteni, să nu vorbească în limba lor? Sunt atâtea naţionalităţi în Ungaria, iar aceea ce vor să facă Ungurii, nu va fi decât dăunător lor“.

Totodată Björnson a atins ca o dorinţă pentru viitor, idea unei confederaţiuni a tuturor naţionalităţilor. D-l Robescu raportează apoi mai departe astfel:

Apoi, trecând la o altă ordine de idei, Björnson mă întreabă despre revoluţia din primăvară trecută din România. Ii dau explicaţii, iar el conchide cu convingerea omului ce cunoaşte lucrurile:

— Erau evreii cari asupreau! Da, ştiu! Şi apoi este injust ca numai câteva persoane să aibă proprietăţi.

I-am explicat că s'a votat o nouă lege şi o regulare a relaţiilor între proprietari şi ţărani, şi foarte satisfăcut, poetul mi-a repetat.

— Bravo, bravo! bine bine!

D-l Robescu i-a esprimat apoi recunoştinţa şi în numele redacţiunei »Tribuna“, al căreia colaborator este, iar poetul îi răspunse:

— Eşti primul român ce cunosc şi-mi pare foarte bine, foarte bine.

Mulţumirea sufletească ce am simţit la cuvintele lui, căldura privirei cu care mă fixà, mi a adus sângele în obraji pe cari îi simţeam cum ard.

Apoi, cu o vădită plăcere îmi spuse că a primit din ţară o carte postală cu un grup de ofiţeri români, cari îi trimit salutul lor, îmi vorbeşte despre scrisorile ce le primeşte dela toţi, dela cehi, dela dalmaţieni, dela ruteni şi dela doi ofiţeri de cavalerie din..., cari i-au trimis »una lettera molte graziosa«; apoi revine din nou la grupul de ofiţeri români exprimându-şi mulţumirea.

Convorbirea, din ce în ce ia un caracter de intimitate, căci maiestrul mă priveşte foarte binevoitor, îmi surâde blând şi mulţumitor.

— Cât timp veţi mai stà la Roma?

— Voiu stà până în Iunie, dar d-ta?

— Eu până îmi voiu luà diploma de doctor, până în Iulie cred.

— Aşa? Atunci te rog să mai vii pe la mine, vino să mă vezi, îmi face mare plăcere, d ta eşti primul român ce cunosc.

Am cercat să-i răspunz aşa cum se cuvine ccestui mare poet, care îmi vorbeşte aşa de frumos. Apoi îl întreb de starea sănătăţii.

— Nu sunt încă complet restabilit sufer de o bronchită cronică, dar mă simt mai bine.

Apoi se interesează cu un vădit interes de ţăranul român şi de sufletul lui; mă întreabă de armată. de starea de civilizaţie a ţărei.

— Şi regele vostru cum este? (D. Robescu e cetăţean român. Corect.)

— Este Carol cel înţelept, măiestrei

— Dar principele moştenitor?

I-am spus că despre situaţia în care principele Ferdinand se găseşte ca prinţ de coroană, nu se poate spune decât bine

— Şi sunt iubiţi de popor?

I-am făcut o mică descriere a sere. de zece Maiu, când Regele în trăsură deschisă trece la pasul cailor printre mulţimea care-l aclamă.

— Bravo, bravo, exclamă maiestrul, frumos, frumos!

D-l Pompiliu Robescu prezentând din nou poetului omagiile sale, s'a depărtat pretinos salutat de Björnson.

Revelionul din „Cursalon“ al „României June.“

Viena, 17 Ianuarie n. 1908.

Societatea academică »România Jună« a aranjat întru *serbarea anului nou* îndatinatul *»Revelion«*, împreunat cu *concert în »Cursalon«* în sara de 31 Decemvrie st. v. 1907 despre decursul căruia ni-se raportează:

La orele 9 sala era plină de un public ales şi număros. Au luat parte înalţi dignitari, câţiva diplomaţi, reprezentanţii diferitelor asociaţii şi societăţi, oficerime etc. Primul punct al concertului a fost esecutat de d-l *Nemeş* de Alămor, absolvent al conservatorului din Viena, delectându-ne prin câteva piese alese, ca »Chanson d'amour« de I. Thieringer, »Kubelik-Serenade« de Fr. Drdea, »Kuiawiak-Mazurka« de H. Wienawski. D-l Nemeş a reuşit de minune să stoarcă accente curate, de o armonie fermecătoare din strunele vioarei sale. Măiestria rară, cu care d-sa a esecutat bucăţile, dovedesc un mare talent muzical şi-o educaţie artistică aleasă. Publicul şi-a esprimat mulţămirile printr'un ropot de aplauze.

Apariţia d-nei V. *Triteanu* a fost intâmpinată cu frenetice aplauze. După un cântec german »Solvejgs Lied« de Grieg, au urmat două cântece româneşti »Jelui-m'aşi, jelui« de Dima, »Să duc oile, să duc« de Brediceanu. Melodia jalnică, accentele duioase, proprie doinelor noastre naţionale, au fost redate cu o neîntrecută fineţă şi perfecţiune artistică prin vocea-i argintie şi sigură, esecutând cu uşurinţa unei privighietoare măestrite triluri. — Sala vibra de undulaţiunile puternice, când line, dureroase, când sguduitoare, ca unui vulcan, ce erumpe, a doinei româneşti. — Ochii Românilor sclipeau, de emoţiune, inima bătea cu putere, fiecare se simţia acasă, auzia parcă doina noastră strămoşească, ce cutreeră munţii şi văile. Aplauzele nu mai încetau; a fost nevoită Privighitoarea să apară din nou, ca iarăşi să stoarcă furtunoase aplauze generale.

A urmat eminenta pianistă d-şoara *E. Topliceanu*, care la multe concerte germane din loc a secerat strălucite succese. A cântat la pian două piese »Nocturne« şi »Etude en forme de vals« de Chopin şi Saint Soens. Redarea esactă a frapantelor variaţiuni, acordurile curate, provocate de degetele destre ale artistei au delectat auzul rafinat al publicului vienez. A fost îndelungat aplaudată.

Dl *Rădulescu*, excelentul baritonist, care în centrele mari ale Americei şi Europei, a desfătat publicul din cele mai de frunte teatre, sub numele de Constantino, a cântat »Donna vorrei morir« de Tosti, »Seguidilla« de Dima şi »Trageţi voi boi« de Brediceanu.

Eminentele sale prestaţiuni din străinătate fac de prisos orice comentare. Concertul s'a încheiat cu »Duetul« din Bajazzo, executat de D-na Triteanu şi dl Rădulescu. Fiecărei artiste şi artist i s'a oferit din partea soc. »Rom. Jună«, frumoase buchete de flori şi cununi. Acompaniamentul de pian a fost susţinut tot timpul de un angajat german.

A urmat dansul. D-na Triteanu, ca prima pereche cu preşedintele societăţii, au deschis seria dansurilor. — S'a jucat »Romana«, cu mult tact, aranjat de d-l locot. S. Iancu. Vre-o 12 d-şoare s'au prezentat în frumosul costum naţional din România.

Lămpile să sting, orologiul bate cu putere 12, anul vechiu gârbovit să strecoară în tăcere, de-odată lămpile s'aprind din nou cu lumină orbitoare. Era Anul Nou.

Preşedintele societăţei d-l prof. I. P. *Voiteşti*, salută Noul An, sosit abia, mulţumeşte publicului român şi străin de simpatiile şi interesul dovedit faţă de manifestaţiunile soc »R. J.«, îi roagă şi pe viitor de binevoitorul sprijin, şi le pofteşte tutulor An Nou fericit.

După pauză au urmat dansuri animate până în revărsatul zorilor, când fiecare s'a depărtat spre casă ducând cu sine cele mai frumoase impresii dela petrecerea românească.

Un participant.

ŞTIRILE ZILEI.

— 10 Ianuarie v.

Să ne apărăm şcoalele! Metropolitul Ioan Meţianu mulţumind pentru felicitările de Anul nou, ce i s'a adresat din partea Românilor din Sibiiu, a zis că »anul trecut a fost unul dintre cei mai răi pentru noi, în urma greutăţilor ce ni s'au creat prin noua lege şcolară, căreia acum trebue să ne supunem. Sunt grele zilele, prin cari străbatem, dar totuşi vom putea birui toate relele, *dacă vom jertfi toţi pentru biserică şi mai ales acum pentru şcoala care trebue conservată cu ori-ce preţ“.*

Băncile din Ungaria. La finea anului 1906 au fost în Ungaria 4813 institute de bani. Intre aceste au fost cam 135 institute româneşti da bani. Capitalul societar şi fondurile de rezervă ale tuturor băncilor din Ungaria a fost de 1 miliard şi 327 milioane. Capitalul societar şi fondurile de rezervă ale băncilor române din ţeară sunt de vre-o 21 milioane. Depunerile spre fructificare la toate băncile din ţeară au fost de trei miliarde. La băncile române de 67 milioane. Profitul curat: 125½ milioane. Al băncilor române 2½ milioane.

Logodnă. Mariţi *Bogdănescu* şi Dr. Ioan *Maior*, fidanţaţi. Orăştie, Ianuarie 1908.

Cununie. Domnul *Dumitru R. Barbu* din Satulung şi Domnişoara *Maria I. Ţigoi* din Purcăreni îşi vor serba cununia lor religioasă Duminecă, în 13/26 Ianuarie 1908 în biserica română »Inălţarea Domnului« din Purcăreni, la oarele 2 după amiazi.

Demonstraţii în Berlin pentru votul universal. Muncitorii fără lucru din capitala Germaniei au ţinut Marţi în multe părţi ale oraşului întruniri, la cari au luat cuvântul mai mulţi fruntaşi ai partidului socialist. La toate întrunirile acestea s'au votat rezoluţiuni, prin care se cere introducerea votului universal în Prusia. După arătările pressei socialiste, numărul celor fără lucru la Berlin ar fi de 50.000.

Mulţumire publică. Tuturor stim. doamne şi domni, cari au luat parte la înmormântarea neuitatei mele soţii *Victoria Russu n. Oncioiu* şi m'au mângăiat în marea mea durere, le exprim pe aceasta cale cele mai adânc simţite mulţumiri. — Braşov, 23 Ian. n. George *Russu.*

Reuniunea femeilor române gr. cat din Zlatna a împărţit, Duminecă, înainte de sărbătoarea prea măreaţă a Naşterei D-lui Isus Hristos, în 5 Ianuarie 1908, precum ni se scrie, vestminte copiilor săraci. La finea sf. liturgii după sfinţirea icoanei Preacuratei Fecioare Maria, patroana reuniunei — provăzută cu ramă nouă aurită, în preţ de 16 coroane, preotul local ca director, protopopul Montani, în cuvinte alese si preaacomodate, înşirând faptele Reuniunei îndeplinite spre mărirea lui Dumnezeu, prin decorarea sf. biserici, aduce mulţumita celui Preaînalt cerând să-şi reverse darul său şi pe viitor, şi patroanei Preacurate, căci atunci când se simte lipsa mai mare, a îndemnat Reuniunea să se înduioşeze de durerea celor lipsiţi şi din fondul său disponibil să procure pentru 14 elevi mai miseri, cisme, papuci, caputuri mari, cioareci, rânduri întregi şi stofe de haine, în valoare de peste 100 cor.

In urma alocuţiunei părinteşti a directorului către elevi, de a fi ascultători, cu frica lui Dumnezeu, diligenţi, şi spre bucuria părinţilor, ca pruncul Isus, prea deamna preşedintă, Elena Albini, cu afabilitatea-i cunoscută, ca mamă alor 8 prunci de bună speranţă, cu frăgezime, cu dulceaţă şi cuvinte povăţuitoare împarte obiectele. Cu aceasta ocaziune din liberalitatea comerciantului, Traian Baic, se împart şi requizite şcolastice, iar ca donate de Dr. Iuliu Florian din Cluj şi directorul Reun. 50 medalii de ale Preacuratei.

Când ajunsese Heinrich de nouă ani, îi muri buna mama. Ce lovitură grea şi nefericire mare pentru el. Nu mult după aceea a fost despărţit şi de Minna. Câte lacrămi dureroase n'a vărsat pentru despărţirea asta! Supărarea atâta i-a turburat mintea lui copilărească, încât, timp îndelungat, nu-şi mai aduse aminte de ţânta-i favorită de a desgropa Troja. Ca să se mai distragă îl trimise tatăl la fratesău Friedrich preot în satul Kalkhorst, care era ştiutor de limbi, adecă filolog distins. Aici învăţà Heinrich limba latină cu atâta sârguinţă, încât nu peste mult trimise tatălui său o schiţă latină fără nici o scădere, compusă de el, despre eroii cetăţii Troja. Cu unsprăzece ani întră apoi băiatul în gimnaziul din Neu-Strelitz.

Steaua lui de noroc însă, părea că s'a stins cu desăvârşire. Familia lui fu cercată de o grea nenorocire, aşa că a trebuit să facă cele mai mari economisări. Heinrich era destul de cuminte, se înţeleagă, că între împrejurări schimbate atât de nefavorabil, nu se mai poate gândi la cercetarea Universităţii, după cum hotărâse şi că, prin urmare nu mai are înţeles, să studieze la gimnaziu. Astfel trecu la şcoala reală, care, după-ce a petrecut un an în clasa superioară, o părăsi în primăvara anului 1836, în vrâstă abia de 14 ani, ca să între, ca ucenic, într'o prăvălioară mică din orăşelul Fürstenberg. pentru-că se hotărâse să se facă negustor.

Inainte de plecarea din Neu-Strelitz, întâmplător se întâlni cu Minna Meincke, pe care n'o văzuse de cinci ani.

»Nici odată«, povesteşte Heinrich Schliemann în autobiografia lui, »nu voiu uita această întâlnire, care a fost şi cea din urmă. Când ni-am privit amândoi în ochi, amândoi am început a vărsa lacrămi ca boabele, am căzut unul altuia în braţe, fără se putem rosti o vorbă. Am încercat să vorbim mai de multe ori, emoţiunea noastră însă a fost prea mare... O vorbă n'am putut scoate nici unul. Incurând, însă intrară în odaie părinţii Minnei şi am trebuit să ne despărţim... dar a trebuit să treacă multă vreme, până m'am desmetecit iară din emoţiunea mea. Acum eram sigur că Minna mă avea încă drag, şi gândul acesta îmi aţâţà egoismul: din clipa aceea simţiam în mine o energie fără margini şi încrederea firmă că, prin o stăruinţă neobosită, voiu putea înainta în lume şi mă voiu arăta vrednic de Minna. Totul, ce ceream atunci dela D-zeu era, ca ea să nu se mărite, până când nu-mi voiu căpăta eu o conditie neatârnată«.

Calea spre condiţia neatârnată, însă, nici acum, dar nici mai târziu, n'a fost preserată cu trandafiri, din contră, bucată de bucată era acoperită cu spini, şi încă deşi. De dimineaţa până seara la unsprezece ceasuri Heinrich trebuia se lucre la tarabă, acum cu vânzarea articlilor de mâncare pentru copilaşii mici, acuşi cu arderea cafelei, cu curăţirea heringilor, cu măturarea prăvăliei. şi altele. Spre marea lui durere, nici o clipă nu-i rămânea liberă, ca să poată învăţa ceva după pofta inimei. Cât de bucuros şi-ar fi îmbogăţit cunoştinţele! Dar în loc de îmbogăţire, îşi pierdu şi cunoştinţele, ce şi le câştigase în şcoală. Era foarte amărât. Când odată un om scăpătat, care însă mântuise gimnaziul aproape întreg, îi declamà o sută versuri din Homer, în textul original, plângea cu amar de soartea sa, care nu i-a îngăduit să poată învăţa şi greceşte, ceea-ce dorise aşa de mult. Zilnic să ruga el lui D zeu să-l învredniceească a-şi putea împlini dorul acesta.

Ce să vezi... o nenorocire era dată să-l călăuzească pe calea către norocul acesta... cât de minunate sunt căile Domnului! Ridicarea unei buţi prea grele a avut de urmare, că el a început să scuipe sânge. Fiind-că de aici înainte nu mai era 'n stare să îndeplinească lucrări grele şi că într'una se plângea de durere de piept, patronul său nu-l mai putu ţinea. Astfel îşi luă calabalâcul în spate şi, necăjit, ca vai de el, plecă pe jos la Hamburg, unde... cât de fericit se credea... adevărat că îşi găsi o condiţie. dar cu leafă foarte mică! »Cu un băiat aşa bolnăvicios nu ne putem folosi.« Aşa-i zise noul stăpân şi după opt zile iară rămăsese fără condiţie. Tot aşa o păţi şi 'n alte locuri. Era să-şi piardă toată speranţa. Ce să înceapă? Mai întâi a trebuit să abzică de cariera negustorească şi să-şi caute pânea în alt chip. Mă voiu duce pe o corabie, zise el cu hotărâre în cele din urmă.

Işi aduse aminte că samsarul de corăbii Wendt era tovarăş din tinereţe al reposatei sale mame. Se duse la el şi i-se plânse de mizeria în care se află. Ce bucurie simţi în inima lui, când bărbatul bun şi prietinos îi făgădui, că se va întrepune pentru el şi, în faptă, şi mijloci că fu primit ca băiat de cajută, pe o corabie mică »Dorothea«, ce stetea gata de plecare spre La Guayra în Venezuela.

Pe timpul acesta era aşa de sărac, în cât, ca să şi poată procura ţolişorul de lână prescris, a fost silit să-şi vândă unicul palton, ce l mai avea. »Dorothea« îşi începu călătoria în 28 Nov. 1841. Din cauza unui vânt nefavorabil corabia a fost opăcită mai întâi pe Elba, după aceea în largul dela Helgoland, până la 11 Decemvrie. Peste noapte îi cuprinse o furtună, ca un orcan. Corabia era aruncată încoace şi încolo, ca o peană, până când s'a spart de

Bucuria era generală și evidentă, în fața celor auzite și îndeplinite. Publicul s'a depărtat, încălzit de bucuriile celor dăruiți. — *Un membru al Reuniunei.*

O groaznică ciocnire de trenuri s'a întâmplat Marți în apropierea orașului Milano din Italia. Trenul care a plecat Marți seara spre Roma s'a ciocnit, lângă podul dela Aquabella, cu un tren mergând la Pavia și care-l preceda dar care se oprise pentru că semnalele arătau că linia nu este liberă. Locomotiva trenului ce mergea la Roma și ultimele vagoane ale trenului de Pavia au fost răsturnate pe șine. In acel moment sosea și trenul de Pergam, care nu a putut fi oprit la timp și s'a lovit cu vagoanele rămase pe linie. Până acum au fost găsiți 9 morți și 25 răniți. Cadavrele au fost găsite într'o stare de nedescris. Brațe și picioare frânte au fost găsite aruncate care încotro. Din trupul unui tînăr nu s'a găsit decât capul, restul corpului n'a putut fi găsit nici până acum. Răniții au fost duși la spitalul din Milano. Ancheta orânduită a stabilit că conducătorii locomotivelor nu au ținut seama de semnalele ce s'au dat și că prin urmare ei au provocat catastrofa.

Concertul corului bisericei Sf. Adormiri din Brașovul-vechiu, dat în seara zilei de Bobotează, a avut un succes foarte frumos. Un raport mai amănunțit vom publica, din cauza lipsei de spațiu, în numărul viitor poporal.

Dela direcțiunea de finance primim spre publicare următoarele: In 27 Ianuarie n. a. c. la 10 oare se va licita la oficiul de vamă reg. o construcție de fer trebuincioasă la reprezentații de circ sistem vechiu în greutate totală de 4000 kgr. Prețul strigării e 50 cor. Cei ce doresc a lua parte la licitație sunt datori a depune 10% din prețul strigării, cu îndatorirea, că întru cât marfa va rămânea pe teritoriu vamal, cumpărătorul va fi obligat pe baza punctului 442 al tarifei vamale de import, a plăti și taxa vamală de 15 cor. cuvenită după fiecare 100 kgr.

170 lucrători îngropați de vii. O telegramă din Shanghai anunță că la lucrările pentru construirea liniei ferate Kalayan-Peking prăbușindu-se un tunel 170 lucrători au fost îngropați de vii. Nici unul din ei n'a putut scăpa cu viața. Intre victime nu se află nici un european. Linia ferată Kalayan-Peking, este prima la construirea căreia iau parte numai chinezi.

Pentru masa studenților români din Brașov. Cu lista de colectă Nr. 39. (Colectant Ioan Petruțiu). Nicolae Timpănariu. Săliște 2 cor., Popa Nartea Ioan, com. Săliște, Vasile Dobrescu învățător, com. Rod, N. N. com. Săliște câte 1 cor., Ioan Bucșian, com. Săliște 2 cor, N. N. com. Săliște, Octavian și Alec. Sglimbea, com. Săliște, I. Miclăușiu, com. Săliște, Ioan Schitea, com. Săliște, câte 1 cor., Ele N. Petruțiu, în memoria mult regretatei sale mame, com. Mercurea 12 50 cor., Elisaveta Goșa, născ. Dancu, în memoria mult regretatului său soț, com. Săliște 20 cor., Steluța Petruțiu, com. Mercurea 1 cor., Nicolae Soră, Săliște 1 cor., Gligor Dancu, com. Săcel 10 cor., Ioan Dancu, com. Săcel 10 cor., Elisaveta Dancu, com. Săcel 5 coroane, L. B. com. Săliște, C. B. com. Săliște, Mihaiu Micușan, Săliște câte 1 cor. Suma totală: *73 cor. 50 fil.*

Cu lista de colectă Nr. 25. (Colectant Ștefan *Popoviciu*, cl. III. gim.) Sora Comșa Mitrea, negustoriță, Iosif Comanescu, paroch câte 2 cor., Virgil Pop, paroch, Elena Balcăș, econoamă, Ioan Popa, ec., Ștefan Mihui, ec., Victor Moșoiu, înv., câte 1 cor., Neculae Hamzea, ec. 60 fil, Ioan Lascu, ec., Ioan Gâlcă, epitrop, Nicolae Șușu, pardositor, Dumitru Comșa, ec., Gheorghe Popa, ec., Vasilie Dumitru, comersant, câte 50 fil, Nicolae Muntean, înv, 30 fil., Păuna Popoviciu, econoamă, 20 fil. Suma totală: *13 cor. 10 fil.*

Cu lista de colectă Nr. 36. (Colectant Romul *Bucșa*, VII. gim.). Drimba, advocat Cohalm, 5 cor., Ioan Blaga, preot Zsibert, I. Mihailă, preot Dăișoara, I. Mircea, preot Lovnic, D. Haizea, învățător Cohalm, I. Bercan, preot Cohalm, Andron G., înv. Ungra, T. Gheaja, protopop Cohalm, Patriciu Pintea, preot Pàlos, Eftimie Maniu, preot Fântâna, Gheorghe Fuciu, contabil Cohalm, Ioan Buzea, cassar, Cohalm, George Repede, preot Homorod, Vasile Oltean, măestru de drum Cohalm, câte 1 cor., N. Imbarus, înv. Beer, 70 fil., N. Țicușan înv. Archiva, 50 fileri. Suma totală: *19 coroane 20 fileri.*

Primească generoșii donatori cele mai călduroase mulțămite. — *Direcțiunea gimn. gr. or. român.*

Magistratul orașului Brașov ne roagă să publicăm următorul avis: In senzul § 3 alinea I a instrucțiunei la art. de lege XX, din 1873 se provoacă toți posesorii de cai de pe teritoriul orașului Brașov dimpreună cu Stupinele, Fabrica de zahăr, Timișul de sus și de jos, Dârste, Nou și Predeal, de a-și anunța caii (asinii, catârii) în localul pentru conscrierea militară, str. Porții 63, etagiul prim, în timpul dela 20—31 Ianuarie 1908. Spre acest scop sunt posesorii de cai îndatorați de a lua din amintitul local în primire biletele de anunțare. Intrelăsarea se va pedepsi conform amintitului § cu o pedeapsă până la 20 coroane. Dela anunțare sunt eliberați: *a*) caii Majestății Sale și ai membrilor Inaltei curți; *b*) caii hergeliei de stat; *c*) caii administrațiunei militare și caii ofițerilor meniți pentru împlinirea serviciului; *d*) caii eliberati pe temeiul contractelor încheiate pe baza dreptului ginților.

Petrecere în Lugoj. Din incidentul »Tombolei« ce o aranjează societatea damelor române din Lugoj Duminecă în 2 Februarie st. n. 1908 între orele 5 și 7 p. m. tinerimea română din Lugoj învită la petrecerea dansantă ce o va da în aceeași zi Duminecă în 2 Februarie st. n. 1908 în pavilionul otelului »Concordia«. Venitul curat e destinat societăței doamnelor române din Lugoj.

Concertul Gmeiner și Meltzl. Pianista, d-șoara Luisa Gmeiner de origine brașoveancă și violinista, d-șoara Käthe de Meltzl, vor da deseară un concert în sala Redutei orașului Ambele artiste se bucură de un mare renume pe terenul artei muzicale.

Holera în Asia. O depeșă din Meca din 6 Ianuarie spune că au fost constatate 504 cazuri de holeră, iar la Djodahh un caz de ciumă și două de holeră, doi dintre bolnavii de ciumă au încetat din viață.

Un tânăr absolvent de 6 sau 8 clase gimnaziale, care știe bine ungurește, află aplicare imediată ca practicant în farmacia mea, pe lângă condițiuni favorabile. Reflectanții să se prezenteze în persoană. Dumitru Banciu, farmacist în Săliște (Szelistye) comit Sibiiu.

Nemzetisegi politikánk hibái es bünei irta *Argus*; Budapest, 1908, január.

Sub acest titlu, care pe românește vrea să zică: *„Greșelile și păcatele politicei noastre de naționalitate“*, anonimul *Argus* a vrut se surprindă lumea politică dela noi cu o broșură, ce se extinde pe 148 pag. și în care autorul se încearcă să facă pace între Maghiari și naționalitățile din patrie, fiindcă e convins, că așa pretind interesele atât ale unora, cât și ale celorlalți ca să nu se războiască, ci să trăiască în pace și bună înțelegere.

Nu cercetăm de ce origine este autorul, dacă e Maghiar de origine română, ori Român de origine maghiară. Curat Maghiar, ori curat Român, după sentiment cel puțin, nu este, căci de ar fi, în cazul dintâiu vorba lui ar trebui să fie mai francă, fiindcă diplomațenia nu e în firea Maghiarului neaoș, — în cazul din urmă ar trebui să vorbiască așa cum îi e portul, iar nu să se prefacă în chip de „magyarember“ și să vorbească despre politica *noastră* de naționalitate. Fiindcă știut este, că această politică o fac aici numai „magyar ember“-ii, iar Românul, ca iobagiu *ab origine* și supus leal, trebue să-o ducă în spinare.

Tocmai de aceea — — stăm pe gânduri ce fel de soiu de om poate fi autorul. El recunoaște că totuși Măriile lor nemeșești dela cârmă mai fac și greșeli și au și câte un păcat față cu sărmanele naționalități, dar într'un răsuflet vorbește și de greșeli și păcate *reciproce*, vrând să dovedească, că dacă greșesc și păcătuesc „domnii“, tot numai de acolo vine, că mai întâiu au greșit și au păcătuit „slugile“.

In această broșură e vorba foarte mult de înființarea unui partid de moderați între Români și de nizuințele date pe față în privința aceasta în „Telegraful Român“ de d-l advocat Dr. Emil Babeș. Se cere pentru a face pacea, ca guvernul să înceteze de-a mai fi agresiv, adecă de-a ataca naționalitățile ca până acuma pe tema maghiarisărei; dela naționalități și Români se cere de altă parte să se încreadă orbiș în bunăvoința celor dela stăpânire, cari ar voi să le ia mai cu binele și mai cu frumosul.

E vorba eară de esecutarea legei naționalităților, dar „Argus“ — autorul anonim — nu cere nici un fel de garanță pentru aceasta esecutare, cu toate că însuși recunoaște că de 40 de ani și mai bine acea lege să calcă mereu în picioare.

Cu „nessze semmit fogd meg jól“, vrea să împace *Argus* pe Maghiari cu Românii și să lecuiască relele cari îi amăresc. Mare meșter! Așa de mare încât chiar și „Bud. Hirlap“, foaia cea mai neîmpăcată față cu „naționalitățile, care cerea mai alaltăieri să se casseze legea naționalităților cu totul, îi face lui „Argus“ complimentul, că „ceea ce a scris e bine scris, (ügyesen megirt) și că broșura lui merită atențiunea opiniei publice maghiare, în cea mai mare măsură“.

Ne-am înțeles! Sus moderații lui Argus!

Din Poiana-Mărului.

Viața socială s'a mutat cu deabinele dela orașe la sate, care fapt îl putem înregistra numai ca un simptom înbucurător în viața culturală a neamului nostru. Jurnalistica este cel mai bun și mai puternic mijloc pentru a ținea sus causa comună a poporului nostru, și pressa noastră e datoare a-o face aceasta cu atât mai vârtos, cu cât fibrele vieții românești tind — *pe alocurea* — a se destrăma din trâmba frumosului național.

In cadrele unui scurt raport nu-mi este dată putința a arăta necesitatea de a arangea producțiuni poporale la sate — rămân deci pe lângă înregistrarea celor văzute, cu prilejul participării la producțiunea teatrală, declamatorică, muzicală, ce a avut loc a doua zi de Crăciun a. 1907, în comuna sus amintită.

La oara 7 și un sfert seara, sala era tixită. Programul s'a început cu poezia: »Țiganul la vânat« decl. de înv. I. Pușcariu, producând mult haz în ascultători.

Urmează în program cântarea »Când treci bade pe la noi« esec. în cor. Poesia »Peneș curcanul«, declamată de copilul Vas. Muntean a făcut bună impresie. Domnișoara Maria Micu decl. o poesie cu deplin succes. Corul urcă din nou pe bină executând cântările »Rujiță de pe rozor« și »Pic«, în urma cărora conducătorul a fost aplaudat călduros. Corul a fost condus de înv. Nicolae Garoiu. Indată după acestea bina a început a se împopora cu cu diletanți predând piesa teatrală »*Rusaliile*«, care a ținut pe ascultători în continuă bună dispoziție.

Rolul primarului a fost susținut cu cu multă îndemânare de învățătorul I. Pușcariu, care ca primar al satului »Cremene« dedea aspre porunci țăranilor și între altele orândui și pardosirea dela hula Holbavului până la Vîlcan. A produs mult haz. Invățătorul I. Muntean în rolul dascălului »Galuscus« cu un nas ca în povești, s'a achitat în mod satisfăcător de rolul avut. Rolul alișpanului Răsvrătescu a fost pus în mâna înv. Nic. Garoiu arătând destulă dibăcie în predare.

La oarele 9 seara punctele din program s'au terminat între vii aclamări. După o pausă de 25 minute s'a început veselul joc, care pentru o mai mare încăpere a fost împărțit în două săli ale școalei, inteligența la un loc, țărănimea într'altul. Jocul a durat până în zorile trandafirii, în care timp n'a lipsit veselia

---

o bancă de năsip, temută de corăbieri, nu departe de inzula holandeză Texel. Corabia era pierdută și personalul în primejdia cea mai mare de a-și pierde viața. Scăpare mai puteau aduce numai luntrile. Acestea dimpreună cu oamenii de pe ele erau aruncate de valurile turbate, ca niște coji de nuci. Viața tuturor atârna ca d'un fir de păr. Dar părul acesta din voința atotputernicului, nu se rupse... după chinuri groaznice de mai multe ceasuri, luntrițele se opriră pe un prundiș lângă Texel. Scăpară de ori-ce pericol. In genunchi mulțumiră cei scăpați prea bunului D-zeu — între ei, tinărul Schliemann era cu cea mai mare evlavie.

»Dumnezeu m'a învățat, că nu aduce pierire ori-care furtună. Intrat'au acum valurile în trebile mele pământești? Ei bine, să le folosesc, ca corăbierul cel bun!« răsună în lăuntrul lui.

Tot ce a fost pe corabie s'a prăbușit în fundul mării, nimic n'a scăpat. Singur micul lui geamantan a rămas neînghițit de valuri, cari l'au aruncat la țărmure. In el se afla ziarul lui Schliemann și scrisoarea de recomandare a d-lui Wendt pentru La Gusyara. Scăparea geamantanului el și-o explica de un semn bun pentru viața sa de aici încolo.

Consulii Sonderdorp și Rain se interesează cu multă dragoste și prietenie de tinărul naufragiat. Ei voiau să înduplece pe Schlieman să se întoarcă cu ceilalți călători iară la Hamburg La asta nu se învoi băiatul odată cu capul. »In Amsterdam vreau să-mi încerc norocul; la Hamburg am avut numai supărare. Dacă nu se găsește altceva, și încă ceva mai bun, în orașul holandez mă înrolez ca soldat, răspunse binevoitorilor săi.

Călătoria până la Amsterdam, care ținu trei zile întregi, fu plină de suferințe pentru Schliemann. Se făcuse iarnă întoată puterea Un vânt ghețos sbiciuia suprafața mării. Abia se puteau încălzi aceia, cari aveau haine bune de iarnă. Sermanul tînăr însă nu avea chiar nici palton, astfel nu era apărare nici de frig nici de vifor. Ajunse în Amsterdam aproape înghețat. Aici numai decât umblă în toate părțile, să-și capete un loc. Când se înștiință la miliție, i-se spuse, că asta nu merge așa ușor, trebue să mai aștepte. Spre așa ceva n'avea nici poftă, nici parale, pentru că cu cei câți-va floreni căpătați din colecta făcută pe Texel pentru naufragiați, abia se putea ajunge pe câte-va zile. Aceste puține zile, însă trecură cu căutarea fără isbândă a unei ocupații potrivite. Banii se făceau nevăzuți, ca zăpada la soare și când dete în cârciuma doamnei Graalmaun, unde era în cuartir, filerul cel din urmă, ajunse tocmai în situația, în care se găsea la sosirea în Amsterdam. Cine se interesa de feciorașul străin? In starea asta, în adevăr desnădăjduită, nu-i rămase bietului alta, deși aceasta nu se potrivea cu firea lui de băiat cinstit și cu dreptate, de cât să se prefacă bolnav ca, cel puțin să afle un azil în spital, și să nu fie silit a umbla pe stradele bătute de viforele de iarnă.

(Va urma.)

Din Ardeal.

— Amintiri. —

Prin anul 1870 se aflau ca puteri didactice în comuna mea natală patru dascăli anume: Mărtian Sperlea, Sava Berghea, Lazăr Căbuz și moșneagul Axinte, acesta din urmă preda cântările bisericești, cursul și-l făcea seara și la acest curs venea numai cine avea poftă, obligat nu era nimeni. Pe lângă cântările bisericești moș Axinte cum îl numeam noi mai avea însărcinarea de a face dimineața în timp de iarnă focurile în școală.

Pe acești patru urmași ai marelui lor consătean George Lazar, dacă i-ai fi legat snop împreună și i-ai fi strâns bine în un teasc de acelea cu care se stoarce oleiu din sămința de bostan, nu ai fi putut obține un certificat de patru clase gimnasiale, dar ce are a face, nici simbria lor nu era mai brează, 120 coroane de fiecare pe an, așa, dar precum era sfântul așa și tămâia.

Timpul a adus cu sine ca și eu să încep cu școala chiar în acea epocă și a fost bună școala pe acele vremuri, că nici nu începeai bine cu studiul și repede o isprăveai. Programul de studii consta din cunoașterea literilor, număratul până la o sută, două trei rugăciuni și-ți luai licența.

Edificiul școlar avea patru încăperi dintre cari trei serveau ca sale de învățământ iar a patra cameră servea ca sală de conferință, ca cameră de locuit pentru moș Axinte, iar Dumineca era în ea locul de întâlnire al slujitorilor bisericei, preoții, cantorii, clopotarul și crâsnicul. Aceștia după slujba bisericească treceau în camera de chibșuire a lui Axinte, făceau bilanțul venitului dela slujba lui D-zeu și trimeteau pe clopotar cu tantiema cuvenită cârciumarului, care în schimb le trimetea o sticlă cu amăreală, cum numeau ei rachiul, și aci după-ce s'au închinat la sfinții din biserică, mai închinau și între ei câte un păhărel de amăreală să le mai treacă junghiurile și clopotarul Lazăr Mareș de câte ori închina cu glăjuța zicea către popa Ioan: »Părinte, băutura fie cât

Horă«, măestosul »Vals«, insufleţitoarea Ardeleana« şi sburdalnica »Sârbă«.

In fuga condeiului am putut prinde rmătoarele nume dintre membrii participanţi; domnişoare: Bucura Garoiu Zârneşti, Emilia Nemeş Tohanul-vechiu, Virinia Guiman şi Maria Enescu ambele din oiana-Mărului. Domni: A. Gogonea par. u soţia Poiana-Mărului, Moise Micu par. u soţia P.-Mărului, I. Sperchez înv. cu oţia Zârneşti, N. Rimbeţ not. Poiana-Mărului, Geras. Popa înv. cu soţia Paraschiva upranumită şi regina balului Christian, . Vodă not. cu soţia Zârneşti, G. Nastea ice-not. Zârneşti, I. Guiman not. Holbav, os. Drăgoiu teol., G. Guiman comerc. şi oţia d-na P. Babeş Poiana-Mărului.

Cassa a numărat 110 coroane venit brut.

Inmuind încă odată condeiul în călimăr, ca încheiere pentru acest raport afirm, că arangearea de producţiuni cu tinerimea şcolară, cu tinerimea adultă, atât la sate cât şi la oraşe — sunt făclii aprinse pentru redeşteptarea şi renaşterea poporului român, menite a coase zi de zi în pânza albă a steagului naţional câte-o literă de aur, iar' dacă cu toţii de pretutindenea vor lucra, multe litere de aur vor străluci pe acel steag, sub care cauza noastră sfântă va triumfa în mânia tuturor vitregităţilor timpului, prin care se strecoară viaţa noastră.

Raportorul.

Raport

despre activitatea societăţii „Petru Maior“ pe anul adm. 1906/7.

Conform hotărârii din anul trecut, a societăţii publicăm şi de astădată raportul prin ziarele noastre de frunte.

Incă dela începutul acestui an o nouă viaţă, viaţa regenătoare ce trebuia să-şi aibă locul şi în sânul studenţimii, se promitea prin cei *grupaţi* în jurul societăţii — nu numai de dragul şedinţei de constituire.

Progresul realizat s'a manifestat în sârguinţa mai mare, ca în trecut, în cercetarea şedinţelor, a cărţilor din bibliotecă (complectată după cât ne-au permis puterile băneşti), al cabinetului de lectură înzestrat cu toate ziarele şi revistele noastre de seamă (celea mai multe le-am primit gratuit); prin numărul mai mare şi mai vârtos programul variat, bine întocmit al şedinţelor literare.

S'au ţinut cu totul 50 şedinţe: 22 de ale comitetului, 13 literare (2 festive), 5 mixte, 6 administrative; generale ordinare şi extraordinare câte 2.

In celea literare s'au cetit 28 lucrări: conferinţe şi dări de samă. S'a dat monografia mai multor părţi locuite de Români (Câmpia, Maramurăşul, Zarandul), s'au analizat scrieri de ale scriitorilor noştri de valoare (Anghel, Delavrancea, Gane, Iorga, Moruzzi, Sadoveanu, Sandu-Aldea ş. a.); s'au cetit capitole din istoria noastră naţională, iar ocazional s'a vorbit despre morţii noştri mari.

Astfel drept omagiu marelui lor nume s'a vorbit despre I. Vulcan, B. P. Haşdeu, Marian şi Grigorescu. Dintre aceştia I. Vulcan fiind membrul nostru onorar, societatea a luat parte la înmormântarea lui prin o cunună. Ne-a părut foarte rău că am fost împedecaţi să participăm la înmormântare în delegaţie, mai ales că a fost atâţia ani (şi primul) preşedinte al societăţei noastre.

Cu ocaziunea desvălirei monumentului din Iaşi a lui Vasile Alexandri, societatea a ţinut o şedinţă de comemorare, vorbind unul dintre membrii societăţii (d-l Onisifor Ghibu) despre însemnătatea şi locul lui în istoria şi poesia română.

La moartea lui Vicenţiu Babeş, unul dintre iniţiatorii şi cei mai activi membrii onorari şi binefăcători ai societăţii, ne-am dat semnul recunoştinţei prin participarea în corpore, prin cunună, prin o vorbire a preşedintelui şi prin cântarea prohodului din partea corului nostru.

Dintre actele de omagiu ale anului cel mai însemnat, fără îndoială, a fost şedinţa festivă, aranjată în localul societăţii cu ocazia desvălirei bustului lui Alexandru Mocsonyi, lucrat de regretatul sculptor Liuba. In presenţa mai multor domni şi doamne a spus preşedintele societăţii un cuvânt de deschidere despre însemnătatea lui Alexandru Mocsonyi, pentru Români, iar preşedintele comisiei literare d-l O. Ghibu, a ţinut o conferenţă despre activitatea filosofică [a lui; partea cealaltă a programului s'au compus din declamări, cântări şi piese orhestrale.

Activitatea societăţei nu s'a mărginit însă numai între zidurile ei, ci în două rânduri: în 15 Decemvrie prin o şedinţă festivă, iar în 9 Martie prin marele concert, am făcut un pas de apropiere între noi şi colonia română de aici.

Ni-s'a dat să vedem, noi pentru prima oară, înjghebându-se un cor mixt românesc, la care au participat mai multe doamne şi d-şoare din Budapesta, secerând aplause binemeritate. La aceasta şedinţă festivă am avut şi concursul d-şoarei Valeria Pap şi al d-lui Vas. Drumar.

Iar marele concert din Martie — care cu toate piedecile voite şi întâmplătoare a fost un eveniment epocal în viaţa budapestanilor — a reuşit cât se poate de bine, având iarăşi concursul mai multor doamne şi domnişoare, parte dansatoare, parte cântăreţe. Astfel doamnele Lucia Cosma şi Triteanu, d-şoarele Virginia Gall şi Valeria Pap. D-l Dr. Tiberiu Brediceanu a binevoit a instrua şi preda *serata etnografică* a d-sale, d-l Drumar ne-a dat concursul cu violina; iar corul societăţii, condus şi acum de d-l Dr. Leonida Domide, a cântat — câştigându-şi pentru totdeauna un titlu de glorie — balada »Constantin Brâncoveanul« a destinsului nostru compositor Iacob Mureşianu, care însuşi a avut bunăvoinţa să aziste la repetiţiile corului.

Recunoscători pentru zelul, ce l'a depus d-l Dr. Domide la instruarea corului atât în anul acesta, cât şi alţi 6 ani de pe vremea când era student, societatea a aranjat, cu ocazia plecării d-lui din Budapesta, o seară de adio, în care pe lângă o vorbire i-s'a predat un album cu iscăliturile membrilor societăţii, o baghetă cu monograma societăţii, iar d-nei un buchet.

(Va urma.)

NECROLOG. Cu adâncă durere aducem la cunoştinţa tuturor rudeniilor şi cunoscuţilor trecerea la vecinicie a preascumpei şi neuitatei noastre soţie, mame, surori, şi bune: *Iuliana G. Vancea născ. Grama*, întâmplată azi în 21 Ianuarie, 1908, la ora 1 p. m., după scurte suferinţe, împărtăşită fiind cu ss. Sacramente ale muribunzilor, în al 66-lea an al vieţii şi al 37-lea al preafericitei sale căsătorii. Rămăşiţele pământeşti ale scumpei şi neuitatei decedate să vor aşeza întru nădejdea învierii, spre vecinică odihnă, Joi în 23 l. c., la oarele 2 $1/2$ p. m., în cimiteriul bisericei parochiale din loc. Rugaţi-vă pentru ea!

Blaj, la 21 Ianuarie, 1908 Georgiu Vancea, ca soţ, Mariţi şi soţul Aurel Pop, Cornelia şi soţul I. Rr. Hodosiu, Ioan Victor şi mireasa Nelli Deac, ca fii, Mariţi, Getta, Margaretta, Aurelia, Alma, Corneliu, Lia, Livius, Letiţia şi Lia, nepoţi şi nepoate, Beniamin Fülep, ca unchiu, văduva Anna Pop şi fiii, văduva Amalia [Grama, ca surori, văduva Maria Grama născută Ilek, ca cumnată.

— Subscrişii, cu inimă frântă de durere, aducem la cunoştinţă, că prea iubitul nostru tată, socru, moş, unchiu şi cumnat: *Iosif Orian*, v. archidiacon al tr. Olpretului, paroch gr. cat., în Şomcutul-mic, după un morb îndelungat, prevăzut cu ss. Sacramente ale muribunzilor, şi-a redat nobilul suflet în mâna Creatorului la 31 Ianuarie a. c., în al 81-lea an al vieţiei şi 55 a preoţiei. Osămintele meritatului v. archjdiacon şi preot jubilar, să vor depune spre odihnă în cimiterul gr. cat., din Cizorin în 23 Ianuariu a. c., la 1 oară d. m.

Cizeriu, la 21 Ianuarie, 1908, Aurel Orian, preot gr. cat. în Cizeriu, Eugenia Orian, măr. Flonta, ca fii, Graţian Flonta, preot gr. cat. în Căţelul rom. ca ginere, Mărioara Orian, învăţătoare, Emilia, Victoria, Valeria, Emil şi Eleonora Prian, Alimpiu şi Virginia Flonta, Iuliana Gaborfi m. Vălean, Rozalia Gaborfi, Iustina Ambrosiu, Augustin şi Gavril Ciupe, ca nepoţi, Emilia Butean, măr. Orian, ca noră, Alimpiu Barboloviciu, vicarul Silvaniei, ca cumnat.

Fiei ţerina uşoară şi memoria binecuvântată!

ULTIME ŞTIRI.

Budapesta, 23 Ianuarie. Ministrul de interne contele Andrassy a declarat în culoarele camerei, că în cazul când naţionaliştii, Croaţii şi disidenţii, vor face opoziţie proiectului pentru revizuirea camerei, *parlamentul va fi disolvat în luna Maiu.* Deputatul A. Vlad, care urma să vorbească eri la desbaterile proiectului cu privire la mărirea contingentului recruţilor, n'a apărut în parlament.

Budapesta, 23 Ianuarie. Deputatul Nagy Emil a depus eri în cameră *proiectul pentru modificarea regulamentului.* S'a fixat ziua de 24 l. c. pentru motivarea propunerei. Depunerea proiectului a provocat mare senzaţie deoarece nimeni nu se aşteptă ca el să fie depus atât de curând.

Berlin, 23 Ianuarie. La demonstraţia organizată eri de lucrătorii lipsiţi de lucru a avut loc o *ciocnire sângeroasă între poliţişti şi lucrători.* Poliţiştii şi trupele postate pentru menţinerea ordinei au fost siliţi să facă uz de arme, rănind numeroşi lucrători, între cari 5 foarte grav.

Berlin, 23 Ianuarie. Telegrame sosite din Tanger anunţă că francezii au suferit o teribilă înfrângere la Zetta din cauza lipsei de muniţiuni. Ei au fost siliţi să predea oraşul lăsând pe câmpul de luptă 35 morţi. Sunt şi 35 răniţi.

Petersburg, 23 Ianuarie. Din Tokio se anunţă că japonezii se pregătesc din nou de răsboiu. Trupele au primit ordin să stea gata pentru ori ce moment pentru un răsboiu pe uscat. Japonezii speră că din noul răsboiu vor putea trage mari foloase economice.

Bibliografie.

Partidul liberal şi chestia ţărănească. Destăinuirile unui fost magistrat în *afacerea Kogălniceanu* de Toma *Dragu*, doctor în drept dela Paris, fost judecător supleant la tribunalul Vlaşca. Bucureşti, Institutul de arte grafice »Speranţa«. Preţul 50 bani.

Producţiunea societăţii sodalilor „Lumina“.

La 25 Dec. v. în ziua primă de Crăciun a avut loc în sala hotelului »Central« Nr. 1. producţiunea şi petrecerea colegială a societăţii sodalilor români »Lumina«. Favorizaţi de timpul plăcut al serii de Crăciun, tinerii sodali au avut ocazie şi de astădată a se convinge despre sprijinul moral şi material, ce poporul cu dragoste şi bucurie se nizueşte a li-l întinde pentru cât mai buna lor reuşită şi întru ajungerea scopului filantropic ce-l urmăresc. Nu era încă timpul începutului şi sala era ticsită de lume; oameni din toate părţile Braşovului, tineri şi bătrâni erau aşezaţi în jurul meselor, veseli aşteptând cu nerăbdare deschiderea petrecerei. — Programul a fost început cu o colindă »Mare minune« de P. Ciorogariu, esecutată cu punctuozitate şi plăcut de corul mixt al societăţii; a urmat apoi »Sârba Doctorilor« — tot cor mixt — cântare plină de accente româneşti, însufleţitoare, esecutată pentru prima oară înaintea unui public aşa număros, aducând aplause şi laude nesfârşite simpaticului compozitor, dirigent al corului societăţii; frumos a fost cântat marşul »Cântec ostăşesc« de C. G. Porumbescu, cu care s'a încheiat şirul cântărilor. Cea mai mare plăcere a cucerit-o sârba doctorilor, care între aplauze prelungite a fost repeţită. La acest loc trebue să amintesc despre mulţumirea generală, ce a produs'o d-l dirigent, Nic. Oancea, înv., prin instruarea puctuoasă a tinerilor sodali, şi ezecutarea deamnă de laudă a cântărilor bine alese. Munca ce-a depus-o d-l dirigent şi-a avut rezultatul seu bun moral şi material, publicul număros l'a primit cu aplauze nesfârşite, căci plăcerea, la a cărei gustare venise, depusă în frumoasele cântări româneşti, a gustat-o în adevăr ascultând cu dragoste esecutarea celor 3 piese; iar sodalii corişti şi-au exprimat dragostea şi bucuria, respectul faţă de dânsul prin ascultarea lor şi esecutarea corăspunzătoare a cântărilor. — Acum să trecem la pun tul 4 — şi ultim — format de farsa în 5 acte »Nepotul răsfăţat« de A. Kotzebue, prelucrată de T. V. Păcăţian. Intreagă acţiunea se învârte în jurul nepotului Iancu (D-l Tr. Purcărea) fiind ajutat de d-l Somnulescu (d-l D. I. Ardelean) şi Doamna Anica, soţia sa (d-şoara M. Pricu). Au jucat rolurile celelalte d-şoara M. Catti (Dora fiica lui Somnulescu) apoi d-şoara Elena Bumbea, d-l Şt. Frigător şi I. Zamfir. — Pentru a face critica persoanelor ar trebui să examinăm întâi piesa însăşi, aleasă nu tocmai potrivit pentru puterile tinerilor sodali. Deşi au avut diliginţa şi la unii din ei se observa chiar invăţarea deplină a piesei, la alţii din contră pe lângă puţină repetiţie, se vedea o mimică îndestulitoare şi accentuarea curată, românească şi neschimonosită a cuvintelor — ceea ce cred a fi o parte a scopului sau mai bine, mijlocul de a ajunge la scopul cultural, ce-l ţinteşte societatea — totuşi pot zice la sigur, că dacă puterile tinerilor diletanţi ar fi fost încercate în o comedie uşoară şi scurtă — de oare-ce nu-i eschis că lungimea farsei în 5 acte i-a obosit mult — în un vodevil potrivit ales, o piesă de Alexandri sau un autor mai modern, reprezentaţia între împrejurările date ar fi ajuns culmea mulţumirei tuturor. O piesă streină, tradusă sau localizată e la tot cazul mai grea şi mai obositoare decât una românească originală, uşoară şi mai scurtă. — Nu fac aceste observări cu scop de a descuraja pe tinerii sodali, de a le micşora atra-

de amară şi proastă, când o beai cu oameni cinstiţi şi de înţelegere ca Sfinţia Ta, e bună, prin urmare beutura totdeauna e bună numai oamenii sunt răi«.

Ca mijloace de învăţământ aveam o tablă şi o lădiţă cu litere de mucava.

In fie-care dimineaţă învăţătorul Căbuz atârna patru litere pe tablă şi ne spunea cum să numesc, iar noi ziceam după el, apoi ne scotea pe rând din bănci şi fie-care trebuia să ştie care literă este A, care B şi aşa mai departe.

Ca să nu le murdărim cu degetul, fie-care şcolar avea un beţigaş de lemn sculptat de părinţi numit răboj, cu acesta arătam literile la tablă. Pe lângă mijloacele acestea de învăţământ mai aveam şi şi altele inventate de dascălii noştri:

O scândură ovală de mărimea unui cârpător pe care s'ar fi putut lăfăi în deplină libertate o mămăligă de om sărac; pe acest cârpător dascălul Căbuz a desemnat pe blândul animal, care a avut cinstea de a purta pe Mântuitorul lumei prin Ierusalim. Acelui şcolar, care nu-şi ştia lecţia i-se atârna cârpătorul de gât şi trebuia să facă reclamă până acasă şi înapoi; fetelor, cari ajungeau în aceaşi categorie cu băeţii, adică cari nu-şi ştiau lecţia li se atârna o trocuţă de gât, invenţia dascălului Sava Berghea.

Aceste metode de învătământ nu au avut durată lungă, că un ţăran din comună din familia Rângescilor anume Gavrilă Ranga numit şi Gavrilă lui Ionică, un soiu de oameni răi şi arţăgoşi, văzându-şi odrasle venind dela şcoală decoraţi cu menţionatele instrumente, unul cu cârpătorul, celalalt cu trocuţa de gât, şi-a sărit din ţâţâni, a pus nevasta să-i facă nişte clătite cu olei pe cari le-a copt cu metodul pedagogic introdus de jupânii dascăli adică cu cârpătorul şi cu trocuţa şi aşa bieţii dascăli au fost nevoiţi să introducă un alt sistem de învăţământ. Şi nu şi-au bătut mult capul cu aflarea altui sistem, că au introdus pe repezală înghenunchiarea pe boabe de fasole, sucirea de urechi pe cari părinţii şcolarilor nu le mai puteau uşor stârpi, afară doar că venea câte unul pe la şcoală de mai turna câte o înjurătură număru unu la adresa dascălilor.

Cu încetul au dispărut toate acestea chiar şi dascălii şi acum şcoala din comuna natală are patru învăţători bine cualificaţi şi este una din cele mai bune şcoale de pe Vatra Oltului, la care frecuentează şi elevi din comunele din împrejurime.

28/XII 1907. *De sub Surul.*

gerea şi dragostea faţă de teatru, căci nu vreau şi nu pot zice, că piesa n'a reuşit, — din contră după cât puterile i-au ajutat, apoi după timpul stat la dispoziţie pentru învăţarea piesei în 5 acte, ea a corăspuns diligenţei particulare fie-căruia, ea a plăcut prin scenele-i uşuratice şi poporului şi a mulţumit încât-va pe conducători; — vreau numai a le atrage atenţia asupra pieselor româneşti originale, scurte şi uşoare, corăspunzătoare forţelor lor declamatorice, a căror reprezentare produce nu numai o plăcere şi veselie generală, dar contribue la ridicarea culturală, folosind, prin executarea lor punctuoasă, nu numai spre a stârni o admirare şi bucurie sufletească momentană, ci tocmai prin asta instruând şi mărind atracţia poporului faţă de tot ce-i românesc. Doresc şi cred, că mulţi alţii doresc, ca şi mine, de a se urma această cale indicată în şirele de mai sus — Declamaţia — care înainte de asta forma totdeauna 2 sau 3 puncte ale programului — a lipsit; au lipsit 2—3 poezii recitate cu însufleţire şi producătoare de mai mare însufleţire şi mulţumire, — ceea ce de altfel se explică prin durata lungă a piesei teatrale. — După piesa teatrală au urmat frumoasele jocuri naţionale »Căluşerul« şi »Bătuta«, executate de 12 tineri, în mod minunat. In costumele lor bogate naţionale, cu paşii hotărâţi în marş milităresc şi cu mişcările svelte şi iuţi în decursul figurilor, cei 12 căluşeri au secerat aplauze nesfârşite şi urale pline de laudă pentru ei şi societatea, al cărei membrii sunt. — După miezul nopţii — la 1 oară — era, când s'a încins o horă, cuprinzând pe tineri, bătrâni, domni şi popor, femei şi bărbaţi, cari aşteptaseră cu nerăbdare începutul jocurilor naţionale, să poată figura şi ei în rolul activ al petrecerei; într'o însufleţire generală, într'o veselie crescândă s'a continuat dansul până la ziuă. Pe la 6 oare dim., când fericiţi şi mulţumiţi în sufletul lor, să risipiră cu dragoste pe ziua albă oamenii, cari prin obolul lor, prin jertfe materiale, au căutat să răsplătească — după cum i-au ajutat puterile, — munca şi ostenelile tinerilor sodali, conlucrând astfel împreună pentru ajungerea scopului frumos al societăţii şi pentru ridicarea nivoului cultural şi naţional al întregului popor.

Rip.

Tăciunele de grâu.

Nimic nu este mai rău şi mai păgubitor pentru grâne, ca tăciunele, care creşte şi el asemenea grâului în spice şi numai să deosebeşte de acestea decât la grăunţe, cari adecă în locul acestora fac un fel de grăunţ învăluit tot în pleavă, dar care conţine un fel de materie neagră, la început moale, iar după-ce se coace să face aspră şi făinoasă. Cu prilejul îmblătitului materia aceasta să sparge apoi din pleavă şi umple de un praf negru întunecos, nu numai grăunţele de grâu, cu cari vine în atingere, ci chiar şi pe îmblătitori.

Praful acesta de tăciune, ce să împrăştie cu prilejul îmblătitului, nu e alta decât sămânţa sau sporii tăciunelui viitor, care adecă să acaţă de grăunţele sănătoase ale grâului şi le fac une-ori, când e tare mult, negre de tot, aşa că apoi măcinându-se grâul în starea aceasta, pânea făcută dintr'o astfel de făină, să face neagră de tot. De aceea apoi în asemenea cazuri, grâul trebue spălat de mai multe-ori în apă curată, dacă voim ca să putem face din el o pâne ceva mai albă şi mai bună.

Tăciunele de grâu, incuibându-se odată în holde, nu piere aşa uşor, ci trebue să întrevină economul cu anumite mijloace potrivite, cari aplicate apoi cu cunoştinţă şi la timp, îl fac în cele din urmă de să nimicească şi nu mai poate rodi. Tăciunele de grâu să ţine de familia parasitelor şi a ciupercilor, care ca şi acestea trăesc pe trupul altor plante sau putrăjuni. El este de două feluri: făinos şi grăunţos. Cel dintâiu, adecă cel făinos, molipseşte numai o parte a grăunţului, iar cel de al doilea molipseşte grăunţul întreg şi-l preface în tăciune. După cercetările naturaliştilor, pricinile, cari dau naştere tăciunelui de grâu sunt următoarele:

Dacă pe timpul, când să formează grăunţele în spic plouă şi apoi îndată se face soare, atunci acelea să prea înmoaie şi uscându-se în starea aceasta să face tăciune din ele; dacă să aruncă gozurile de sub ciur, când să cerne astfel de grâu molipsit de tăciune, la gunoiu, iar gunoiul să duce pe sămănăturile de grâu, atunci încă si face tăciune, de oare-ce gozurile acelea conţin sămânţa lui; dacă să samână grâu, care a fost molipsit de tăciune; dacă să samână târziu, cele prin postul Crăciunului; dacă pământul nu e lucrat bine, dacă acela e rău, sarbăd şi prea rece ş. a. atunci de regulă să produce şi în roada viitoare tăciune.

După număroase cercetări şi ispitiri, s'a putut constata, că sămânţa tăciunelui de grâu după un an îşi perde puterea roditoare. De aceea apoi unii economi sunt de părere, că grâul vechiu s'ar putea sămâna şi dacă a fost molipsit de tăciune, căci dacă nu să ivesc unele din pricinile de mai sus, nu mai produce de acela. Dar e constatat de altă parte, că grăunţele grâului vechiu nu răsar toate, de aceea nu să prea recomandă sămânatul lui.

Pentru a feri încât-va grâul de tăciune din timpurile cele mai vechi s'au folosit văruitul aceluia. Despre aceasta ne spune şi Virgiliu în Georgicele sale, că adecă vechii Romani întrebuinţau aceasta metodă, ca pe cea mai bună şi mai simplă totodată.

Mai târziu în evul de mijloc, economii au început a mai întrebuinţa şi un fel de leşie făcută din apă, cenuşă de lemn şi var. Pe la începutul veacului al 18-lea Iutais, a aflat un fel de sare de nitru supranumită şi peatra filozofică, în a cărei leşie se înmuia adecă grâul de sămânţă mai înainte de sămânat.

Tot pe atunci, unii economi din Francia au început a înmuia grâul de sămânţă într'un fel de leşie de cenuşă, balegă de vacă, ud şi apă. Această metodă însă avea de scop mai mult grabnica încolţire şi răsărire a grăunţelor sămânate, decât nimicirea sămânţei tăciunelui de grâu.

Imprejurarea aceea, că o corabie încărcată cu grâu, ce venea din Azia s'a cufundat aproape de Bristol în mare, unde apa era tare sărată şi astfel grâul acela nu să mai putea întrebuinţa la facerea pânei, ci numai pentru sămânat, a adus cu sine ca tăciunele să piară cu totul din holdele sămânate cu astfel de grâu, servind totodată şi de învăţătură economilor pentru viitor

Tull, un scriitor ne spune, că economii întrebuinţau apa sărată împotriva tăciunelui încă de pe la anul 1660.

O altă metodă pentru văruitul grâului de sămânţă este şi aceea a lui Dombasle, care constă dintr'o leşie de pucioasă var, sodă şi apă, dar nici aceasta nu s'a prea bucurat de o primire călduroasă din partea plugarilor, deoarece era prea costisitoare adecă prea scumpă pentru ei.

Intre toate metoadele şi mijloacele arătate până aci, nici unul nu e recunoscut aşa de bun pentru nimicirea tăciunelui, ca leşia de peatră vânătă, care spre scopul acesta să topeşte mai întâiu în apă ceva călduţă, apoi să amestecă cu câte 100—200 litri de apă rece, pe carea o turnăm apoi peste grâul pus în ciubere, unde să amestecă apoi bine şi astfel să lasă de sara până dimineaţa. In dimineaţa următoare grâul muiat să scoate afară din ciubere, să întinde la soare, ca să se uşte şi apoi după două zile să poate sămâna. Cu două chilograme peatră vânătă, să pot curaţi 10—12 hectolitre de grâu.

De oare-ce peatra vânătă nimiceşte mai tare decât toate celelalte leşii sămânţa tăciunelui de grâu, s'a constatat, că ea e cel mai bun mijloc pentru stîrpirea aceluia. Dar s'a mai constatat şi aceea, că praful acela, ce să dezvoaltă din peatra cea vânătă cu prilejul sămânatului din mână poate să devină vătămător, ba poate chiar şi primejdios pentru sănătatea plugarilor, dacă acela să înghite prin răsuflare într'o măsură prea mare. De aceea apoi economii practici s'au gândit la aflarea unui alt mijloc mai puţin vătămător şi primejdios pentru sănătatea plugarilor.

Cvarante Descalone din Francia a aflat în timpul din urmă un nou mijloc pentru văruitul grâului de sămânţă numindu-l germinator, care are toate însuşirile petrii vinete numai cât nu este aşa vătămător sănătăţii omului. De aceea s'a şi recunoscut, ca cel mai bun mijloc pentru văruitul grâului de sămânţă.

De sine se înţelege, că toate mijloacele înşirate aci să pregătesc mai anevoie şi chiar cu oare-care cheltueală. De aceea apoi şi vedem, că economii noştri întrebuinţează mai mult laptele de var pentru grâul de sămânţă, când acela e molipsit de tăciune şi numai când văd, că nu ajută nimic mai cearcă şi altele, despre cari aud adecă, că sunt mai bune şi mai nimerite, ca cele cunoscute de ei.

Ioan Georgescu.

Dare de seamă şi mulţumită publică.

Cu ocaziunea petrecerei aranjate de »Reuniunea femeilor rom. gr. or. din Bran« în ziua de 8 Ianuarie st. n. 1908 au binevoit a contribui următorii domni:

Ilustritatea Sa D-l Ioan Cav. de Puşcariu jude de curie 10 coroane; D-l Dr. Iulius de Puşcariu jude de tablă 10 coroane; Ilustritatea Sa D-l Dr. Ilarion Puşcariu archimandrit, Emil Bota pretore, Dr. Emil Târnoveanu medic, George Moşoiu Zârneşti, câte 5 coroane; Herszényi Béla primpretore, Konczvalt Ferencz förster, Axente Moşoiu notar, George Babeş preot, D. Tatulea preot, Vicenţiu Dimboi contabil, George Tişcă preot, câte 4 coroane; Iancu Turcu pretore, Moise Brumboi preot greco-cat., Ilariu Reit preot, Kovács Károly preot rom. cat., Dr. Zecha veterinar, N. Spârchez înv., N. Suncoanu înv., N, Crăciun notar, Anton Cosma, I. Colan, Ioan Berariu, Girgas Dezső înv. de stat. Iacob Popa notar, Mihail Nistor, George Mănoiu, N. Pivariu, N. Bos înv., I. Bratu Puşcariu, Zinove Tătulea, D na Elena Comşia Baiu, Ioan Aldia, Gaşpar Klusch câte 3 coroane; Ioan Tătariu c. 2·80; N. Arişanu, Ioan Mănoiu, G. G. Gerbacea, George Moşoiu înv., I. Prodan, I. G. Gerbacea câte c. 2·40: D-şoara Iustina Dan învăţătoreasă, Cornelia Langa, Aladár Zecha, Ernst Weber, Emil Reit înv., Ioan Auta înv., Ioan Stoian, Heinrich Lukasz, Ilariu Noghia, câte 2 coroane: Valeriu Pană c. 1·30; Ioan Puşcariu înv., George Tatoiu stud., Iosif Puşcariu stud., Ioan Nenciu, N. Picu, Ioan Picu jun., Liviu Berariu, Samuel Lukasz, Ioan Grideanu, N. Muscan, N. Vlad câte c. 1·20. Suma coroane 185·70; Dela Tombolă s'a încasat suma de 79·20; la olaltă coroane 264·90; Substrăgând spesele 97·50; Resultă deci un venit curat de coroane 167·40. care s'a depus la banca Parsimonia spre fructificare în favorul Reuniunei.

In numele Reuniunei esprimăm şi pe aceasta cale sincerile noastre mulţumite, tuturor Domnilor contribuenţi, precum şi St. Doamne cari, au binevoit a mai contribui cu obiecte pentru tombolă.

Tot odată aducem mulţămită şi Domnului Fritz Mühlbächer pentru că a binevoit a ne oferi şi luminatul gratis.

Bran, în 8 Ianuarie st. n. 1908.

Livia Popovici cassieră. *Ecaterina de Puşcariu* presidentă.

Emil Reit secretar.

Ulterior a mai încurs dela d-l preot Victor Puşcariu, Sohodol cu taxa de întrare 3 coroane, la tombolă 2 coroane şi 2 coroane ca răscumpărarea felicitărilor de anul nou.

MULTE ŞI DE TOATE.

Un ziar al reumaticilor.

In Germania apare un ziar al reumaticilor.

Prin aceasta bolnavii atinşi de reumatizm discută asupra simptomelor boalei lor şi vorbesc de tot ce le-a alinat durerile. Medicii contribuesc cu articole bine făcute asupra diferitelor faze, simptome şi specii de reumatism, şi asupra progreselor ce s'au obţinut în tămăduirea boalei.

*

O nuntă în lumea miliardarilor.

Din New-York se anunţă că familia Wanderbilt a luat măsuri pentru a evita, cu prilejul căsătoriei dintre miss Gladys Wanderbilt şi contele Széchenyi, importunarea mirilor din partea publicului. Contractul de căsătorie prevede că contele Széchenyi va avea dreptul să beneficieze numai de venitul averei soţiei sale, venit care se ridică la 5 milioane de dolari pe an. Cadoul făcut miresei de către mire constă în bijuterii antice aparţinând familiei Széchenyi.

*

Hazlia cerere a unui jurat.

La sfârşitul unui proces care a avut loc alaltăieri la Curtea cu juraţi din Viena, şi care a durat până la orele 4 dimineaţa, un jurat a cerut preşedintelui, în mijlocul ilarităţei generale, o scrisoare în care să certifice că şedinţa a durat într'adevăr până la ora 4.

Aceasta pentru ca juratul să se poate justifica faţă de soţia sa, care e foarte geloasă şi cicălitoare.

Preşedintele a satisfăcut imediat cererea juratului, râzând cu poftă împreună cu asistenţa de această originală întâmplare.

*

O reţetă încontra frigului.

O astfel de reţetă a dat odinioară un cerşetor, unui rege. Regele era Enric al IV-lea, zis. şi cel bun, iar cerşetorul un Gascon.

Intr'o zi nespus de rece, când păsările chiar cădeau moarte de ger, de pe coperişele caselor, Enric al IV-lea trecea învălit într'o blană groasă, pe Pont-Neuf. Aci zări un Gascon plimbându-se foarte vesel, ca şi când ar fi fost zi ferbinte de Iulie, deşi omul era, aşa zicând, gol puşcă. Avea pe dânsul nişte haine vechi şi subţiri ca frunza.

— »Prietine, — îl întrebă regele, — nu ţi-e frig«? — »Nu, Sire«. — »Cum se poate? Nu degeri în hainele astea? Eu unul aproape am îngheţat«. — »De, — zise Gasconul — nici Mărieitale nu ţi-ar fi frig, dacă ai face ca mine«. — »Dar ce faci«? — »Dacă te-ai îmbrăca şi Măria-ta cu toate hainele, pe cari le ai, cum fac eu, n'ai simţi gerul de loc«!

Acest răspuns plăcu aşa de mult regelui, încât porunci să dea numai decât Gasconului un rând de haine nouă.

Domnii abonaţi, cari pe ziua de 1 Ianuarie v. nu şi-au reînoit încă abonamentul, să binevoiască a-l reînoi neamânat, ca să nu li-se întrerupă espedarea ziarului.

De azi începând nu vom mai espeda foaia celor ce nu şi-au reînoit abonamentul.

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei".

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

„RIUREANA“,

institut de credit şi economii, societate pe acţiuni în Cap.-Mănăstur.

CONVOCARE.

Prea stimaţii acţionari ai institutului de credit şi economii „RIUREANA“, societate pe acţii, se învită prin aceasta la

a IX-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea la **20 Februarie st. n. 1908** la 10 oare din zi, în localul institutului.

Programa adunării:

a) Raportul direcţiunii.
b) Raportul comitetului revizor, asupra esaminării contului anual, a bilanţului şi a propunerilor pentru împărţirea profitului curat.
c) Statorirea bilanţului anual şi fixarea dividendei.
d) Alegerea alor 3 membrii în direcţiune în sensul §-lui 29 din statute.
e) Determinarea scopului spre care este a se întrebuinţa, la propunerea direcţiunei, suma amintită în §. 53. 1. g.
f) Esmiterea alor 2 membrii pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.
g) Eventuale propuneri făcute din partea direcţiunei făcându-se acţionarii atenţi la prescrisele § lui 18 din statute.

Cap.-Mănăstur, la 17 Ianuarie 1908.

Direcţiunea.

NB. §. 18. La adunarea generală au vot numai acei acţionari, cari cu cel puţin o jumătate de an mai înainte sunt trecuţi în registrul acţionarilor, şi ca atari cel puţin cu 2 oare înainte de adunarea generală a depus la direcţiunea institutului acţiunile sale, eventual documentele de plenipotenţă.

Contul Bilanţului.

N-rul cărţii princ.	ACTIVE:	Cor.	fil	N-rul cărţii princ.	PASIVE:	Cor.	fil
60	Cont. cassa în numărar	590	95	1	Cont. Capital social	100000	—
6	„ Escompt cambial	146650	94	4	„ Deposit fructificător	292957	91
8	„ Imprumuturi pe oblig.	357197	50	21	„ Reescont camb.	117352	40
58	„ Imprum. hipotecar	86796	40	31	„ Fond de rezervă	40116	08
25	„ Spese de fondare 405—105	300	—	32	„ Fond special de rezervă	3122	53
64	„ Mobiliar . . . 899·10—99·10	800	—	33	„ Fond de penziune	12879	91
30	„ Casele institutului şi realităţi	13194	73	34	„ Fond cultural	7859	20
38	„ Chirie restantă	220	—	49	„ Dividendă neridicată	85	70
45	„ Salare anticipate	98	80	54	„ Imprim. hipotecar cedat	8500	—
51	„ Efece şi acţii la alte institute	4321	82		Interese transitoare	17706	95
	Interese anticipate	3753	54		Profit curat	13344	—
	Suma	613924	68		Suma	613924	68

Contul Profit şi Perderi.

N-rul cărţii princ.	INTRATE:	Cor.	fil	N-rul cărţii princ.	EŞITE:	Cor.	fil
18	Cont. Tipar	81	84	11	Cont. Interese: la hipotecari	5663	68
25	„ Ştergere din spesele de fondare	105	—	12	„ „ la escompt. camb.	11313	55
64	„ Ştergere din Mobiliar	99	10	14	„ „ la obligaţiuni	28412	09
36	„ Interese la dep. fr.	20898	05	15	„ Penale	2239	51
39	„ Spese de birou şi porto	1511	80	19	„ Spese de proces	544	53
42	„ Contribuţiuni	7948	16	28	„ Diverse	15092	46
43	„ Interese la reescompt	8585	30	38	„ Chirie	35	—
48	„ Salare	10733	80	52	„ Dividendă	6	23
	Profit curat	13344	—				
	Suma	63307	05		Suma	63307	05

Cap.-Mănăstur, la 31 Decemvre 1907.

Dr. Vasiliu Lucaciu m. p., preşed. *Ioan Filip* m. p., v.-preşed. *George Petrovan* m. p., director esec. *Ioan Dragomir* m. p., cassar.
Alesiu Stupariu m. p., secretar I. comptabil. *Teodor Medan* m. p., comptabil.
Petrovan Ioan m. p. *Stefan Birle* m. p. *Vasiliu China* m. p. *Vasiliu Mihalca* m. p. *Avăcom B. Ilangea* m. p., membrii.

Contul bilanţului, contul profitului şi al perderilor — confrontându-se cu cărţile principale şi auxiliare ale institutului — le am aflat conform şi esact.

Dat Cap.-Manăstur, la 17 Ianuarie 1908.

Vasiliu Muste m. p. *Nic. Lupan* m. p. *Alesandru Marica* m. p. *Alesandru Simon* m. p. *Şiurani Iuliu* m. p. *Greble Aurel* m. p.
membrii în comitetul revizor.

Impărţirea profitului curat în sumă de 13344 cor.

în conţelegere cu comitetul revizor facem următoarea propunere:

a)	5% dividendă statutară	5000·—
b)	20% pentru fond de rezervă	1668·80
c)	3% pentru fond special de rezervă	250 32
d)	5% pentru fond de pensiune	417 20
e)	2% pentru fond cultural	166·88
f)	3% supra dividendă	3000·—
g)	supra dotare fondului de rezervă	2800·—
	Remuneraţiune servitorului	40·89
		13344·—

Astfel dividenda se statoreşte în 8% adecă 8 coroane de acţie plătibilă la 15 Maiu 1908.

Direcţiunea.

„SPERANŢA“

reuniune de împrumut şi păstrare în BORGO-PRUND.

Convocare.

Reuniunea de împrumut şi păstrare „SPERANŢA“ va ţinea a

XXIII-a adunare generală ordinară

în Borgoprund, la **23 Februarie 1908 la 3 oare p. m.**

Obiectele:

1. Cenzurarea raţiunilor, statorirea bilanţului şi împărţirea dividendelor.
2. Propunerile direcţiunei şi ale consiliului de inspecţiune.
3. Raportul comisiunii esmise pentru modificarea statutelor.
4. Alegerea unui membru suplent în direcţiune pe un an.
5. Propunerile membrilor.

Pentru cazul când la acest termin nu s'ar aduna membrii de ajuns în înţelesul statutelor, tot prin acest anunţ se convoacă a doua adunare generală pe **8 Martie 1908 la 4 oare p. m.**

Borgoprund, în 23 Ianuarie 1908.

Dr. N. Hangănuţ m. p., directorul reuniunei.

„BANCA POPORALĂ“

institut de credit şi economii soc. pe acţii în Alsó Árpás (Arpaşul-inferior.)

AVIS.

„Banca Poporală“, noul institut de credit şi economii soc. pe acţii în Arpaşul-inferior, începând cu 1 Martie 1908 acoardă credite cambiale, hipotecare şi pre obligaţiuni cu cavenţi în condiţiuni favorabile. Primeşte depuneri până la 1000 coroane, cu 5% — iar depuneri mai mari şi stabile cu 6% plătindu-şi darea erarială.

Arpaşul-inferior, 22 Ianuar 1808.

1—2,80. Direcţiunea.

Măestru de lemnărie cu diplomă.

Subscrisul am onoare a aduce la cunoştinţa Onoratului Public din loc şi dela sate, că **iau în întreprindere**

Ori şi ce fel de construcţiuni de lemnărie,

d. e.:

Acoperişe de case şi Şuri, Foişoare, Podeli, Porţi, Pălanuri (stoboare), Scări (drepte) oable şi rotunde,

et., în sfârşit toate lucrările ce cad în branşa aceasta să fac sub conducerea mea proprie.

Apelând la sprijinul On. Public, rugându-l a mă aviza chiar şi numai prin o carte poştală, rămân

cu toată stima

Constantin Sibian,

măestru de lemnărie cu diplomă, Braşovul-vechiu Strada Crucii nr. 7.

(16,2—3).